

KETTEJEVA BRONASTA PODOBA

Osnovna šola Dragotin Kette je bila nekoč edina slovenska šola v strogem mestnem središču Trsta. Sedež je imela v ulici Sv. Frančiška. Ko je podpisani obiskoval tretji razred, prvega že ni bilo več: demografski padec slovenskih otrok v Trstu je bilo namreč začutiti že proti koncu osemdesetih let. Ko so začeli poslopje, ki je gostilo še druge italijanske šole, prenavljati, so učencem šole Kette poskrbeli druge prostore, ki so se nahajali v ulici Gatteri, v isti stavbi, v kateri ima danes, kot nekoč, sedež italijanska osnovna šola Ferruccio Dardi. Takrat je bilo za slovenske učence potrebnih le nekaj razredov, saj je leta 1989 šolo obiskoval le peti razred.

Sedež na ulici Sv. Frančiška je bil dokaj prostoren in zasedal dobršen del prvega nadstropja. V razrede se je vstopalo iz večje hale, na steni katere je stal bronasti kip pesnika, po katerem je šola nosila ime. Taka organizacija prostorov je nudila učencem in vzgojiteljem občutek suverenosti in samostojnosti. V novi strukturi na ulici Gatteri pa je bilo čisto drugače. Preostalo število slovenskih učencev se je neposredno srečevalo z veliko skupino italijanskih vrstnikov. Kettejev kip pa so postavili kar v en slovenski razred. Danes so na ulici Gatteri št. 3 dvojezični tabli o slovenski osnovni šoli odstranili, Kettejev kip pa je od takrat tičal pod stopniščem v stavbi didaktičnega ravnateljstva pri Sv. Jakobu, v upanju na spoštljivejšo prihodnost.

Vprašali bi se lahko, koliko drugih tovrstnih kipov, ki so stali v poslopih slovenskih šol, si v zamejstvu deli s Kettejevim podobno usodo, oziroma koliko manj Slovencev živi danes v mestu, ki ga je nekoč Ivan Cankar imel za pljuča slovenskega naroda.

Nekateri intelektualno odprti Tržačani večinske skupnosti bi takoj dobili primerno mesto za Kettejev in za druge preostale tovrstne kipe in reliefe slovenskih rojakov nekje v Ljudskem vrtu, poleg Kosovelovega. Mislim pa, da bi park tako postal le tihi kraj, ki bi bodoče generacije spominjal, da smo si nekoč tudi mi delili zalusko mesto s pripadniki italijanske narodnosti.

Nekoč pomeni tudi danes, danes pa pomeni morda čas za načrtovanje prihodnosti, ki nam hrani take izzive, ki se jih prej nismo lotevali. Štiritev Evropske unije maja prihodnjega leta predstavlja po mnenju marsikoga pravo zagonetko. A to, da bo Evropa razširila število svojih članic - med katerimi bo tudi Slovenija -, je pač dejstvo. Vprašati pa se moramo, ne kako bo to dejstvo na nas vplivalo, ampak obratno, kako bomo mi, ki ob meji prebivamo, znali izrabiti novi družbenopolitični ustroj za naše potrebe. Čeprav sem petindvajsetleten mladenič in nimam več svoje osnovne šole, vsekakor menim, da je naša zamejska stvarnost še vedno prepojena z nekimi življenjskim zagonom, ki se kaže tudi pri mladinskih dejavnostih.

Kljub temu pa da si mladi slovenski Tržačani delimo z italijanskimi vrstniki vsesplošno stvarnost, ki ni najbolj stimulativna, menim, da imamo na splošno manjšinci prednost, ki jo predstavlja zavest o različnosti in ki je mladi večinskega naroda ne morejo imeti.

Igor Gregori

/ stran 2

Cecilijanka / 45. revija pevskih zborov v Gorici

Pevski poklon Anki Černic

Peli so zbori iz goriške, tržaške in videmske pokrajine, Slovenije in Koroške

Ne moremo si zamišljati novembrskih dni, okrog goda sv. Cecilije, zavetnice cerkvenega petja, brez Cecilijanke, tradicionalne revije goriških pevskih zborov, ki jo prireja Zveza slovenske katoliške prosvete in ki se je globoko zasidrala v zavest naših pevcev in ljubiteljev zborovskega petja. Vsako leto namreč poslušalci napolnijo dvorano Kulturnega centra Lojze Bratuž in uživajo ob poslušanju pesmi iz ljudske in umetne zakladnice domačih in tujih krajev. Tako je bilo letos, v soboto, 22., in nedeljo, 23. t.m., na 45. izvedbi priljubljene revije, ki je bila še bolj občutena, saj je bila posvečena Anki Černic, ki nas je mnogo prerano zapustila in za seboj pustila praznino, ki jo bo zelo težko zapolniti. Anka se je ob svojem učiteljskem poklicu brez predaha vsa predajala kulturi in njenim razvejanim izraznostim - kot je zapisal Jurij Paljk v zgibanki letošnjega sporeda. Najbolj pa ji je bilo pri srcu petje, ki ga je vsrkala vase kot pevka in pevovodkinja. Na Cecilijanko je bila še posebej navezana; zanjo je "dala dušo in srce", kot je v sobotnem pozdravnem nagovoru naglasila podpredsednica ZSKP Franka Padovan, ki je tudi dejala, da množična prisotnost pevcev in poslušalcev na Cecilijanki priča, da je naša pevška kultura živa in zdrava in da se

Združeni ženski zbor pod vodstvom Franke Žgavec poje Dekletom Anki v spomin (Foto C. Selauzero)

pevci družijo in s petjem ohranjajo slovensko besedo, kulturo in identiteto. Pomembnost in priljubljenost naše revije je na nedeljskem pevskem popoldnevu poudaril tudi predsednik Zveze Damjan Paulin, ki je pozdravil prisotne goste (predsednico ZCPZ Lojzko Bratuž, občinskega odbornika Damijana Terpina, predsednika SSO za Goriško Janeza Povšeta, števerjanskega župana Hadrijana Corsija in goriškega župana Vittoria Brancatija), in se še sam z veliko hvaležnostjo spomnil Anke Černic. O njej, kot čudoviti osebi, je izrekel

pomenljive besede v pozdravnih mislih tudi župan Brancati, gost nedeljskega dela revije. Med drugim je rekel, da Slovenci tudi s petjem ohranjamo svoje korenine, in nekako uradno povabil slovenske pevce k sodelovanju na prihodnjih občinskih praznovanjih ob vstopu Slovenije v EU.

Na letošnjo revijo se je prijavilo 18 zborov, od teh je bilo deset iz Goriške, trije iz Tržaške, dva sta bila iz obmejnih krajev Slovenije, po eden pa iz Benečije in Koroške. Kot italijanski gost se je predstavila vokalna skupina Euphonia iz vasi S. Pier d'Isonzo. Na so-

botnem večeru so s tremi pesmimi nastopili: Župnijski mešani zbor Sempeter (vodi Bogdan Brečelj), Vokalna skupina Sraka-Štandrez (Bogdan Kralj), Združeni mešani zbor Devin in Rdeča zvezda iz Saleža (Herman Antonič in Rado Milič), ŽPZ Jezero-Doberdob (Dario Bertinazzi), MePZ Pomlad-Podbonesec (Carla Franzolini), MoPZ Kazimir Nanut-Kanal (Aleš Rupnik), Pevska skupina Akzent-Pečnica, Koroška (Anica Lesjak-Ressmann), MoPZ Fantje izpod Grmade (Ivo Kralj), MePZ Hrast-Doberdob (Hilarij Lavrenčič), ki je ob dolgotrajnem ploskanju zapel še dodatek. Nedeljsko popoldne pa so s petjem polepšali: MePZ Rupa-Peč (Zdravko Klanjšček), MePZ Štandrez (David Bandelli), ŽePZ Prosek-Kontovel (Marko Štoka), MePZ Lojze Bratuž-Gorica (Bogdan Kralj) MPZ Štmaver (Nadja Kovic), Vokalna skupina Euphonia-S. Pier d'Isonzo (Ivan Portelli), MoPZ Mirko Filej-Gorica (Zdravko Klanjšček), MePZ Podgora (Mirko Spazzapan), MePZ F. B. Sedej-Števerjan (Vladimir Čadež).

/ stran 10
Iva Koršič

SLOVENSKA KULTURNO-GOSPODARSKA ZVEZA in SVET SLOVENSKIH ORGANIZACIJ

vabita na predstavitev zaključnega dokumenta

PROGRAMSKE KONFERENCE

v sklopu projekta o manjšinskih jezikih v evropski regiji Alpe-Jadran
in ob prisotnosti zastopnikov ostalih manjšinskih skupnosti

Petek, 28. novembra 2003, ob 17. uri
v dvorani NARODNEGA DOMA v Trstu

Ponovno obvestilo bralcem

Že večkrat smo opozarjali naše sodelavce in bralce, da moramo zaradi nove zakonodaje v tisk že v torek opoldan, ker mora za naročnike s Tržaškega in od drugod naš sveže tiskani tednik v Padovo. Naše cenjene naročnike zato ponovno prosimo za razumevanje, saj smo na Pošti že večkrat protestirali zaradi nedostojno počasne distribucije in se tudi sicer trudimo, da bi bralci pravočasno prejeli tednik.

Intervju

Znani gornik in pisatelj Dušan Jelinčič o vrhovih, književnosti in sebi. (stran 3)

Knjižna zbirka

Goriška Mohorjeva družba je predstavila knjižni dar za leto 2004 (stran 7)

- 02 Drago Legiša
DOKLEJ ISLAMSKI TERORIZEM?
- 02 Janez Povše
DEMOKRACIJA POVSOD, TUDI S SILO?
- 04 Ambrož Kodelja
SPORNI KRIŽ V ABRUCIH
- 09 Igor Gregori
PRAZNIK MATERE BOŽJE OD ZDRAVJA
- 13 Marjan Drobež
GORIŠKA MORA POSTATI SAMOSTOJNA POKRAJINA

Intervju / Dušan Jelinčič

“Više ko greš, bolj si sam, saj bolj drezaš vase...”

Dušan Jelinčič je pisatelj in novinar, alpinist in popotnik. Pa tudi velik ljubitelj svetovne in slovenske literature. Vse te argumente je vzel v pretres pogovor, ki osvetli različne plati Jelinčičeve osebnosti. Rodil se je leta 1953 v Trstu in diplomiral na filozofski fakulteti tržaške univerze iz sodobne književnosti in modernih jezikov. Jelinčiča poznamo tudi kot časnikarja pri italijanski RTV - RAI za slovenska radijska in televizijska poročila.

S kakšnimi željami se vsakokrat odpravljate na pot?

Paradoksalno se v želji po poti ni dosti spremenilo v desetletjih. Edino, kar je resnično pristno, je pot sama, in pri tem nisem posebno originalen, edino resnična je želja po spoznanju, ki je skozi desetletja ostala nedotaknjena. Ohranil sem dar čudenja, radovednosti, hlastanja po spoznavanju majhnih in velikih stvari.

Kaj je bilo značilno za Vaša potovanja v mladinskih letih? Kako pa se na pot odpravljate sedaj?

Na svojih prvih potovanjih sem bil morda na zunaj bolj navdušen. Sedaj pa opažam, da navdušenje vsekakor ni izginilo, temveč se je nekako ponotranjilo. Zato pa je bolj trdno, bolj zasedrano v meni, da bo vzdržalo v času.

Ali je možno potovanje, katerega končni cilj ni dom oz. vrnitev v domači kraj; ali lahko obstaja neko nenehno potovanje, nenehni beg?

Kot vsaka živo utripajoča dejavnost ima tudi potovanje svojo drugo plat medalje, ta pa je neizogibno prav beg. A to ni nujno nekaj negativnega. Pri begu se moraš vselej nekam vrniti, ponavadi se vrneš na izhodišče. Problem je, kako si čas bega napolnil, če si ga torej znal dobro izkoristiti. In smo spet pri poti, ki je beg in hoja za katarzo obenem. Marsikdo je očital tistim, ki stalno potujejo in nimajo nikjer miru, da bežijo pred nečim. Jaz pa mislim, da to ni edina ali osnovna razlaga. Lahko tudi nekaj stalno iščejo in, zakaj ne, tisto, kar je Platon prvi imenoval za kalokagatijo, nekakšno skladje med lepoto, resnico in dobroto. Če česa ne iščeš, ne boš pač nikoli ničesar našel. Še prej pa boš našel tisto, kar iščeš, v ekstremnih situacijah, ko si sam s seboj, ko se morda čutiš izgubljen, torej tudi in mogoče predvsem na begu.

Ali ste ob Vaših potovanjih vedno uživali; ali je morda bolj dragocen spomin nanje, ko so ta že minila?

Med potovanjem me je večkrat zajel občutek sreče. Sicer pa, ko sem ga doživljal, ga ponavadi nisem občutil kot takega. Morda se mi je ta vtis vsilil v zavest šele naslednjega dne, ko pa sem bil že v drugem mestu, na drugi plaži, med drugimi ljudmi in z drugimi prijatelji s poti. Vsekakor je bil na potovanju občutek splošne potešenosti dosti bolj pogost kot doma. In lahko torej rečem, da je potovanje vsekakor užitek, in tem globlji je užitek, trajnejši in silovitejši je spomin nanje.

Ali ste bili vedno zvesti liku "popotnika"? Morda ste včasih tudi Vi postali običajni "turist"?

Večkrat se mi je zgodilo, da sem potoval kot popoln turist. Po eni strani je bilo prav lepo, saj so drugi skrbeli in celo mislili zame oz. namesto mene, po drugi strani pa ni bilo tistega čara, ki te stalno spremlja na potovanjih, kot da bi nanovo odkrival nov svet.

Kako določeno območje in njegove prebivalce dojema "turist", kako pa "popotnik"?

Mislil, da je razlika med turistom in popotnikom enostavna. Turistu je neka razlaga, neko znanje servira-

no, popotnik pa si ga mora prislužiti ali celo večkrat s težavo izboriti sam. In to je čarobnost takega, imenujmo ga "divjega" potovanja. Da se pod večer znajdeš sam v nekem neznanem kraju in si moraš šele piskati prostor za spanje. In si rečeš, no, ali si ali nisi! In vedno doživiš neverjetne dogodivščine in vselej srečaš najbolj čudovite in najbolj originalne ljudi na svetu.

Kakšen je Vaš odnos do domačega kraja, ko potujete?

Zelo sem vezan na svoj domači kraj, zato ga imam stalno v mislih. Navsezadnje človek ne more živeti brez trdne podlage, brez identitete. To pa ti ustvarja okolje, v katerem živiš in ga tudi sam poustvarjaš. Zato je še lepo in prav, ko ljudje

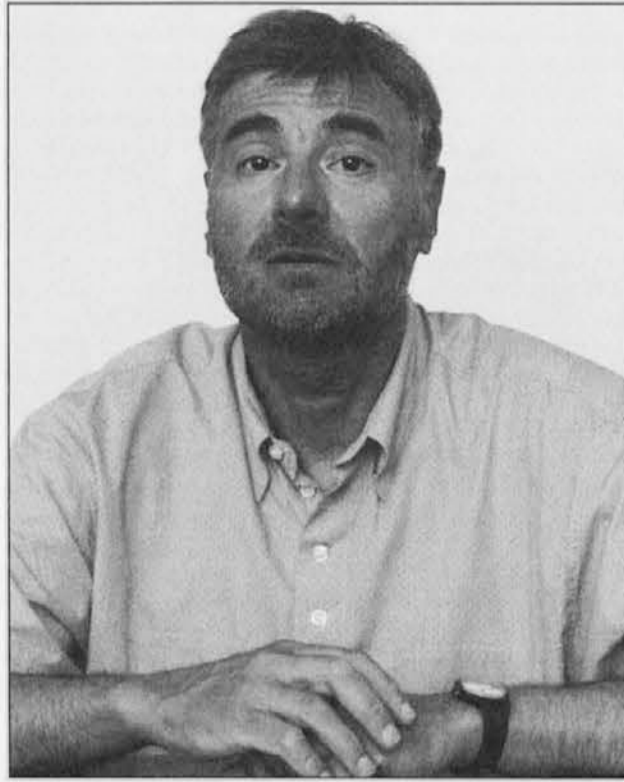

FOTO KROMA

vljenje Palestincev, saj je bil moj kibuc na pol poti med Tel Avivom in Hajfo, torej ne v neposredni bližini Palestine, čeprav so si tam vsi kraji relativno blizu.

Večkrat so Vaša potovanja botrovala uspešnim spominskim spisom, pa tudi alpinističnim romanom.

Ali obstaja po Vašem mnenju neka rdeča nit, nek skupni slog v slovenski književnosti, ki veže med sabo potopisno literaturo?

Misli, da imamo Slovenci zelo dobro potopisno in odlično alpinistično literaturo. Pri potopisni nismo z našimi Koruni, Flisarji in Šerugami posebno daleč od Brucea Chatwina

Vsaka prva stvar je najlepša. Prva ljubezen, prvi otrok, prva objavljena knjiga, prvo potovanje, prva odprava...

ali Paula Therouxa, v alpinistični pa smo, po mojem skromnem mnenju, dosegli in večkrat tudi presegle klasične svetovne žanrske literature. Vsaka druga alpinistična knjiga pri nas je večkrat osvežilni tekst na planinskem leposlovnem obzorju. Tudi sam bom začel pri Nejcju Zaplotniku, ki je dokončno povzdignil alpinistično literaturo na nivo prave literature. Pravim dokončno, ker je prvi bil Klement Jug v dvajsetih letih prejšnjega stoletja s svojimi povsem inovativnimi planinskimi spisi, v katerih je grebel po svoji duši, prej kot da bi opisoval svoje grebenje po kamnitih stenah.

Kar se pa tiče moje alpinistične literature, ki je tesno povezana z vse-slovensko, bi rekel to: z *Zvezdnatimi nočmi* sem prejel zelo pomembni vsedržavni nagradi Itas Trento in Bancarella Sport prav z motivacijo,

da sem v italijansko alpinistično literaturo ponesel nov prijem. Prvi sem začel pisati o svojih občutkih na gori in ne o gori sami, ki sem jo pustil v nemar in mi je postala le sredstvo, da opišem tisto edino, kar je pomembno. To pa je tisto, kar se spreminja: edino pa, kar se resnično spreminja, je človekova duša. In to motivacija je napisal nič manj kot eden od dekanov italijanskih pisateljev, Mario Rigoni Stern.

Še nekaj bi pri tem rad dodal. Ne obstaja žanrska literatura. Ne obstaja alpinistična, potopisna, ljubezenska in taka ali drugačna literatura, temveč obstajata le dva aspekta enega in istega pojma: dobra in slaba li-

teratura. Na srečo se literarni kritiki tako pri nas, kot tudi drugod po svetu, tega vse bolj zavedajo. Tako sem v literarnih leksikonih zasledil imena čistih alpinistov, ki pa so obenem pisatelji, ker so napisali knjige, ki pa govorijo izključno o svojih alpinističnih podvigih, a imajo istočasno tudi literarno in ne samo žanrsko vrednost. Čas je torej postavil stvari na mesto. Saj smo pred leti tvegali, da bi bilo že vsako konfuzno hermetično postavljanje besede k besedi še literatura, poglobljeni opisi človekove notranjosti, z edino obtežilno okoliščino, da se dogajajo na neki oddaljeni gori in ne na domačem fotelju, na cesti ali v baru, pa ne!

Koliko leposlovja je v Vaših potopisih, koliko potopisja je v Vaših leposlovnih delih?

Kar se leposlovja tiče, sem že odgovoril v prejšnjem odstavku, rad pa bi dodal le eno dejstvo. Komaj sem se vrnil iz letošnje odprave, med katero sem preplezal osemstisočak Gašerbum II v Karakorumu, me je marsikdo vprašal, če bom o tem napisal knjigo. Odgovoril sem mu točno tako, kot sem na isto vprašanje odgovoril že pred odpravo. Napisal jo bom le, če bom imel dovolj literarnih sugestij zanjo. Torej če bo iz tega nastala literatura in ne neko suhoparno nizanje dejstev, kot npr. sem šel gor, sem šel dol, ipd. Literarne sugestije pa se razvijajo in nastajajo večkrat počasi in s težavo. Nastajajo z letečimi lističi, ki jih stiskaš po žepih in na katere si v avtobusu ali na cesti napisal mimobežno misel, nastajajo na sprehodih, ob pogovorih, pri stalnem branju dnevnikov z odprave ... Za sedaj lahko rečem le to, da sem na dobri poti, da si nabereš dovolj literarnih iskric, da se bom nekega dne lahko lotil pisanja knjige.

V mojih delih je dosti potopisnih prigod. Dovolj je, da pomislimo na moje alpinistične romane, *Zvezdne noči*, *Biseri pod snegom*, *Budovo oko* in *Umor pod K2*, pa še na zbirko novel *Prazne sobe*. Potovanja mi dajejo dosti snovi za pisanje, kar je povsem logično, saj se na potovanjih dogodki zgostijo, pisateljevanje

pa ni nič drugega kot subjektivno opisovanje dogodkov, za katere pisatelj misli, da so dovolj mojni, da so vredni opisa.

Kako se človek počuti, ko se sam znajde v neposrednem stiku z naravo in lahko računa le nase, saj nima ob sebi tistega, kar mu lajša vsakdan?

Priznam, da se v neposrednem stiku z naravo znajdem v svojem elementu. Še več, naravnost uživam v občutku izziva, ki ga imam pred seboj. Predvsem pa smo si v naravi vsi enaki in tam torej vsi vse začnemo iz enakega izhodišnega položaja. Je torej nekakšen prikaz življenja v primarni, torej najpopolnejši obliki. Pred življenjem in torej tudi pred smrtjo smo vsi enaki ... In šele v neposrednem stiku z naravo pokažeš, česa si resnično sposoben.

Kako bi opisali svoj prvi stik z Vzhodnim svetom in himalajskim gorovjem?

Vzhodni svet sem spoznal na potovanjih že precej pred Himalajo. Reči moram, da me je takoj zelo pritegnil, čeprav moram dodati, da so me fascinirala predvsem verska svetova hinduizma in budizma. Večkrat sem bil v Indiji in Nepalju in vsakič sem na duhovnem nivoju odkril nekaj novega. Kot kontrast pa me izredno privlačuje hrupna in vedra Južna Amerika, a to je že druga zgodba. Himalaja pa ne bi mogla stati drugje, kot stoji. Na obronkih treh držav, Indije, Pakistana in Kitajske oziroma točneje Tibetom in torej na obronkih treh miselnih svetov, hinduističnega, muslimanskega in budističnega.

Časnikar z besedo opisuje svet. Kaj se pa z Vašo besedo spremeni, ko pišete knjigo?

Pravzaprav nisem imel pri tem prehodu iz suhe časnikarske besede na literarno nobene posebne težave. Navsezadnje so bili časnikarji tudi recimo Dino Buzzati, Ernest Hemingway, Gabriel Garcia Marquez, pa še Italo Calvino, Fulvio Tomizza... Važno je le to, da imaš jasno v sebi, kaj moraš pisati. Ta "kaj" se pred računalnikom takoj prevesi v "kako".

Kaj je pravzaprav iskrica, ki sproži pisanje?

Mislil, da je to predvsem želja, da bi ohranil nekaj, kar je vredno ne samo moje pozornosti, temveč tudi pozornosti drugih. Torej želja, da bi vsaj delček nekih občutkov, ki so me za tisti dan, uro ali le minuto obogatili in v meni spročili nek poseben utrip ali pa plaz, neko posebno stanje, ki sem ga že imenoval za kalokagatijo, posredoval drugim. Saj življenje je le tisto, kar imamo v sebi, pisateljevanje pa je izkazovanje tega stanja.

Kateri avtorji (pisatelji, filmski režiserji) so vam bližnji?

Vsi tisti pisatelji, za katere sem prebral najprej eno samo knjigo, potem pa sem čutil potrebo, da preberem njihov celotni opus. Preveč jih je, da bi jih sistematično nanizal, bom pa vseeno poskusil. Nujno moram začeti s Fjodorom Dostojevskim, kar se lahko zdi nekoliko banalno, a zame je to največji in nedosegljiv genij pisane besede.

/ stran 15
Igor Gregori

Duhovniki nudijo pomoč vsem Pomagaj vsem duhovnikom

38.000 škofijskih duhovnikov vsak dan oznanja evangelij v župnijah med ljudmi in nudi vsem ljubezen, tolažbo in upanje. Da bi lahko nadaljevali svoje poslanstvo, potrebujejo tudi tvojo konkretno pomoč: prispevek za vzdrževanje duhovnikov. Te darove zbira Osrednji inštitut za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero), ki jih razdeli med vse duhovnike, posebno tiste, ki delujejo v najbolj potrebnih skupnostih in bodo tako lahko računali tudi na velikodušnost vseh.

Če želiš vedeti, kako lahko prispevaš svoj dar, kliči brezplačno številko **Numero Verde 800.01.01.01**

Darovi za vzdrževanje duhovnikov. Podpora številnim za dobro vseh.

Svoj prispevek lahko nudiš na štiri načine:

- poštni tekoči račun št. 57803009
- kreditne kartice: s kartico CartaSi in s klicem na brezplačno telefonsko številko 800.82.50.00 ali prek interneta na naslovu www.sovvenire.it
- bančno nakazilo na glavnih italijanskih bankah
- neposredno na Inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Sostentamento Clero) v svoji škofiji

Kdor želi, lahko svoje prispevke Osrednjemu inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (Istituto Centrale Sostentamento Clero) v znesku do največ 1032,91 evrov letno odbije od celote svojih prihodkov za izračun davčne prijave Irpef ter povezanih deželnega in občinskega dodatka.

Za dodatna pojasnila glede omenjenih načinov kliči brezplačno informativno številko 800.01.01.01.

Izberi način, ki ti najbolj ustreza. Zahvaljujemo se ti za prispevek.

Predstavitve knjižne zbirke Goriške Mohorjeve družbe / Na Travniku v Gorici

Bogat knjižni dar za leto 2004

Vsakoletna jesenska predstavitve knjižne zbirke Goriške Mohorjeve družbe je pravi praznik, je prejšnji petek, 21. novembra, povedal predsednik naše založbe msgr. Oskar Simčič na prijetnem kulturnem večeru v prostorih galerije nad Katoliško knjigarno na Travniku v Gorici. To je kot nekaka trgatve, je dodal tajnik Marko Tavčar, ko pobiramo sadove dela založniške hiše, ki že vrsto desetletij prinaša v naše domove dragoceno tiskano besedo.

Jedro zbirke je tudi tokrat **Koledar**, 73. po vrsti, dragocen pričevalec in zapisovalec našega verskega, družbenega, kulturnega, prosvetnega in političnega dogajanja, ki ostaja zvest večnim vrednotam bl. škofa Antona Martina Slomška, ustanovitelja Mohorjeve družbe. Tudi tokrat ga je predstavil urednik g. Jože Markuža: na 272 straneh in v desetih sklopih obsega 63 prispevkov in enajst pesmi 59 avtorjev, od katerih je letos kar enajst novih, kar že samo veliko pove o življenjski zborniki. "To je še en dokaz, da tu živimo, priča naše stanovitnosti." G. Markuža je tudi opisal nekaj posameznih člankov iz vsebine almanaha in poudaril, da "ne gre le za suhoparne podatke in dokumentacijo," ampak za sad dela naših ljudi. Platnico in koledarski del je opremil mladi goriški umetnik Ivan Žerjal, tiskala pa tiskarna Budin.

Pisatelj Zorko Simčič, avtor odličnih del in oster mislec, je povedal nekaj prodornih misli, povezanih z vsebino njegove knjige **Trije muzikantje ali Povratek Lepe Vide**. Gre za alegorično pravljico, pisano za otroke, v resnici pa namenjeno odraslim, "starejšim otrokom, morda tudi mladostnim starcem," ki nosi v sebi globoko sporočilo. "Vedno me je zanimal lik Lepe Vide," je povedal na predstavitvi Simčič, ki je kot rojak v zdomstvu na lastni koži okusil, kaj pomenita izkoreninjenost in hrepenenje po domači zemlji. Prek arhetipa Lepe Vide, simbola iskanja lepšega, boljšega in drugačnega, avtor razglablja o t.i. eskapizmu, begu, odhodu, odmaknjenosti, umiku, "ki se maščuje"; razmišlja o tem,

FOTO DPD

da "človeštvo noče biti to, kar je," saj "v vsakem človeku tlijo tudi samouničevalne sile". Simčičeva Lepa Vida, z razliko od drugih literarnih inačic, ki jih pozna slovenska književnost, se je iz ljubezni do rodne zemlje - na povabilo treh muzikantov, ki so prišli ponjo - vrnila domov, v Devin, kjer si je ustvarila dom in srečno družino. Občutek sreče in izpolnjenosti ter svojo najglobljo istovetnost je torej našla na svoji zemlji. Zato je Simčič na goriškem kulturnem večeru prek navzočih pozval vsakega Slovenca posebej: "Vrni se h koreninam: osebnim, karakternim in nacionalnim!" Knjigo je ilustriral Hijacint Jussa, tiskala pa Grafica Goriziana.

Gledališki igralec in režiser Adrian Rustja je na živahen način spregovoril o svojem delu **Rodil sem se v soboto**, ki je izšlo kot 14. zvezek zbirke **Naše korenine**. "Moje avtorstvo je čisto slučajno," je povedal avtor in "prevrnil greh na sina" Petra, ki ga je spodbujal k temu, da bi objavil svoje dnevnike in zapiske večdesetletnega igralskega in režiserskega dela. "V življenju sem metodik," je povedal, saj si že dolgo zapisuje dogodke in misli: "Nabralo se je za cel zajeten kovček materiala." S sinovo pomočjo je arhivsko gradivo uredil in pred nami je - kot pravi Peter Rustja v spremni besedi - "živa pripoved, ki sega od spominov na otroštvo do opisovanja življenja in

dela gledališčnika v Trstu". Vse se je začelo neko soboto, ko se je rodil pred 70 leti, je še povedal avtor, ki je želel s tem delom tudi nekako potegniti črto pod svojim dosedanjim življenjem. "Še vedno se listi napolnjujejo. Čas je pač tak, da je vredno si marsikaj zabeležiti." Knjiga je res polna podatkov in utrinkov iz življenja gledališča in z naše radijske postaje. Prav tema dvema je avtor tudi na predstavitvi posvetil z živim pričevanjem tudi največ pozornosti. "Gledališče smo mi," je pribil. In če nam zamejcem ta pomembna kulturna ustanova kaj pomeni, jo morajo gledalci podpreti: spodbujajo naj upravitelje, ti pa ustvarjalnost igralcev. "Če svojega gledališča ne

bomo podprli, ga bomo izgubili in z njim bomo izgubili tudi svojo identiteto. Italijani hočejo iz nas narediti samo folkloro in bi nas za to tudi dobro plačali." Prav tako je o radiu Trst A povedal, da "ni osebna stvar", če ga poslušamo ali ne. Knjigo je opremil Pavel Medvešček, tiskala pa Grafica Goriziana.

Četrta knjiga letošnje knjižne zbirke GMD nosi zanimiv naslov **Le šepet je, ki ga slišimo o Njem**. Avtorice Lide Turk, znane urednice in raziskovalke zlasti primorske polpretekle zgodovine, na predstavitvi žal ni bilo zaradi smrti matere, nasmeju katere je v knjigi posvetila žlahtno črtico. Zato je o avtorici, ki se je tokrat predstavila javnosti kot pisateljica, in njenem delu spregovorila prof. Marija Češcut ter se pri tem navezala na spremno besedo prof. Marije Cenda Klinc. Knjiga vsebuje petindvajset črtic, ki jih je tržaški verski mesečnik *Naš vestnik* objavjal od marca 1999 do septembra 2001; avtorica se je podpisovala s psevdonimom Kriška. Gre za literarno obdelane osebne spomine na osebe in trenutke, ki so vplivali na njeno življenje in njen odnos do sveta. Pred bralcem se zvrstijo lirično uokvirjeni liki avtoričinih bližnjih in daljnih sorodnikov, ki so predstavljeni z veliko ljubeznijo in toplim razumevanjem. V črticah je zaznati tenkočutno otožnost, pa tudi "težnjo po preseganju tragične plati življenja". Kot lepo piše prof. Cenda Klinc, gre "za refleksivno prozo, ki se sicer napaja ob spominih na resnična doživetja, a jih prikazuje v subjektivno ponotranjenih podobah". Prav tem napol zabrisanim spominom dajejo posebno moč posrečene črno bele računalniško obdelane fotografije, ki z barvnimi detaili govorijo o tem, da so osebni spomini živa vez med sedanjostjo in preteklostjo. Knjigo je oblikoval in opremil Aleš Turk, tiskala pa Grafica Goriziana.

Danijel Devetak

Ob lepem in doživetem 4. dekanijem srečanju cerkvenih zborov v Štivanu ter prazniku sv. Cecilije

Premišljajmo o pomenu cerkvenih pevskih zborov

Glasba, ki naj bi služila krščanskemu bogoslužju, mora ustrezati Besedi (J. Ratzinger)

V župni cerkvi v Štivanu je bilo v nedeljo, 9. novembra, 4. dekanijem srečanje pevskih zborov, ki so ga tudi letos na pobudo Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta priredila župnija sv. Janeza Krstnika iz Devina in zbor Fantov izpod Grmade. Bil je to doživet večer, ki so ga oblikovali cerkveni ženski zbori: iz Štivanja, ki ga vodi Olga Tavčar, iz Mavhinj, ki ga vodi Majda Pertot Legiša in iz Nabrežine, ki poje pod vodstvom Paola Veniera ter mešani cerkveni zbori iz Zgonika (na sliki), Devina in Šempolaja. Prvega vodi Tone Kostnapfel, devinskega Herman Antonič, šempolajski farni cerkveni zbor pa poje pod vodstvom Iva Kralja, ki je na srečanju vodil tudi Fante izpod Grmade. Ta moški zbor je tudi edini nastopil v prezbitariju.

Letošnja izvedba je bila posvečena 110-letnici rojstva skladateljice Brede Šček, ki je v letih 1926-1930 kot učiteljica službovala tudi v Slinem, in 70-letnici izida pesmerice Zdrava Marija, zadnje iz niza znamenitih štirih, ki jih je od leta 1929 do 1933 izdala Goriška Mohorjeva družba. Skoraj vsi zbori so upoštevali priporočilo in med tre-

mi zaperimi pesmimi predstavili vsaj eno v smislu predloga. Večer sam pa je zaključil mogočen združeni zbor, ki se je postavil v prezbitarij in zapel pesem Brede Šček *Stotisoč pozdravov* ter Vodopivčev *Najvišji, vsemogočni Bog*, pri kateri je zapela tudi vsa cerkev.

Zanimivo bi bilo spregovoriti o predstavljenih sporedih, o samih izvedbah, ali razmišljati o tem, da so letos nekateri zbori že poleti spraševali za to srečanje, kar pomeni, da ga doživljajo, kot pozitiven trenutek povezovanja in stremljenja po skupnih ciljih. Te je v uvodnem gozdu navedel tudi domači župnik g. Giorgio Giannini, ki je poudaril pozitivnost takih srečanj, ker spodbujajo organiste in pevce, da vztrajajo pri svojem poslanstvu. Povezovalka večera Sidonija Radečič je med napovedmi prebrala krajše odlomke iz razmišljanja o vlogi liturgičnega petja, ker, kot pravi pesnik Peter Roseger, je "najzvisejšee reči treba zaperi, ker jih ni mogoče povedati".

Vredne premisleka so zlasti misli kardinala Josepha Ratzingerja, ki v nekem svojem članku o pokon-

cilskem razvoju bogoslužja v luči cerkvene glasbe priporoča, naj bogoslužna glasba vodi vernike s poveljevanjem Gospoda, v trezno opojnost vere. Pri tem ugotavlja, da, kjer bogoslužje propada, propada tudi dobra glasba.

Dejansko, pravi Ratzinger, "mora glasba, ki naj bi služila krščanskemu bogoslužju, ustrezati besedi, konkretno: stati mora v smiselnem razmerju do tiste besede, v kateri se je Beseda razodela. Ne more biti - tudi ne kot instrumentalna glasba - ločena od notranje usmeritve te besede, ki sicer dopušča neskončen prostor, vendar vleče tudi jasne črte ločnice. Po notranjem bistvu mora biti drugačna od glasbe, ki vodi v ritmično zamaknjenje, v hrupno mamilo, v čutno vzdraženje ali v razpustitev jaza v nirvani, če omenimo samo nekaj možnih drž".

V istem članku kardinal Ratzinger, ki je prefekt Kongregacije za verski nauk, odločno odbija očitek, ki ga včasih slišimo tudi v naših krajih, češ da je cerkveni zbor neprimeren za sodobne liturgične potrebe, ker ne predstavlja obče-

stva verujočih, ampak le sam sebe. Ratzinger meni, da cerkveni zbor "ne stoji nasproti poslušajočemu občestvu kot kakšnemu občinstvu, ki bi dovolilo, da mu nekaj prepevajo, ampak je zbor sam del tega občestva in poje zanj samo v smislu upravičenega nadomeščanja. Pojem nadomeščanja pa je sploh ena temeljnih značilnosti krščanske vere." Nadomeščanje, ugotavlja, zadeva vse ravni verske resničnosti in je ravno tako bistvena tudi za bogoslužni zbor. Cerkevni zbor torej deluje za druge in jih z lastnim delovanjem tudi vključuje v ta svoj 'za druge'.

Odlomki, ki so jih prebrali med posameznimi nastopi zborov, so bili torej važen del tega 4. deka-

nijem srečanja zborov v Štivanu. Slišali smo misli, ki so lahko v spodbudo in izziv ne le našim cerkvenim zborom in njihovim organizatorjem, ampak tudi samim duhovnikom, saj prav v zadnji številki *Cerkvenega glasbenika* lahko preberemo v članku Poslanstvo in liturgična vzgoja cerkvenega pevškega zbora tudi naslednjo trditev nekega duhovnika, ki je poudaril, da je pevski zbor: "s tedenskimi vajami in nedeljskim bogoslužjem med vsemi župnijskimi skupinami najdejavnejši in v župniji prinaša življenje". Zato zasluži primerno pozornost in priznanje! Skrb za napredek cerkvenega petja naj bo torej vsem pri srcu!

MF

Opčine / Ob 380. obletnici posvetitve cerkve

Razstava o dragocenem delovanju openskega cerkvenega pevskega zbora

Na Opčinah je bilo konec minulega tedna še posebno slovesno. Župnija svetega Jerneja je namreč začela praznovati 380. obletnico posvetitve openske cerkve. V nedeljo je tako gostila župnika in 65 pevcev cerkvenega zbora Sv. Lenart iz Nove cerkve - to je kraja, od koder je doma openski župnik Franc Pohajč. Zbor je oblikoval sveto mašo ob 11. uri, nato pa so jih pogostili domači cerkveni pevci, ki so jim pripravili okusno kosilo, župnik pa jih je spremil na krajši izlet po tržaškem Krasu.

Proslavljanje visoke obletnice pa se je začelo že v soboto zvečer z odprtjem razstave o povojnem delovanju domačega cerkvenega zbora sveti Jernej. Na sam godovni dan sv. Cecilije, zavetnice cerkvene glasbe in petja, je bila tako po slovesni večerni maši, v Zinkovem domu krajša proslava ob odprtju razstave. Po uvodnem župnikovem pozdravu je pod vodstvom prof. Janka Bana ubrano zapel cerkveni pevski zbor. Nato sta spregovorili Rosana Paliaga in Magda Samec Škerlavaj, ki sta skupaj z Berto Vremec in nekaterimi drugimi prostovoljci postavili razstavo fotografij, diplom in rokopisov skladateljev, ki so pisali za domač cerkveni pevski zbor. Rosana Paliaga je tako prikazala najdragocenejše dokumente, ki jih je hranil arhiv openskega cerkvenega zbora in ki so sedaj vsem na ogled. Gre za (večinoma) originalne notne zapise štirih zborovodij in organistov, ki so vodili openski cerkveni zbor in ki so se zapisali zgodovini tudi zaradi svojega skladateljskega dela. Najstarejši notni zapis je tako iz časa pevovodje Štefana Ferluge, ki je zbor vodil konec 19. in začetek 20. stoletja. Drugi pevovodja, čigar originalne notne zapise si je možno ogledati na razstavi, je Danilo Kralj, ki je vodil openski zbor v težkem obdobju 2. svetovne vojne. Stane Malič je

od leta 1956 do 1974 zbor popeljal na visoko kakovostno ravnen. Zanj je napisal več skladb, ki jih zbor še danes zelo pogosto izvaja.

Maličovo mesto je l. 1974 za eno leto prevzel Ubald Vrabec. Čeprav je zbor vodil za kratko obdobje, je pustil svojo trajno sled, saj je za zbor napisal nekaj skladb. Tako je na razstavi med drugim njegov rokopis skladbe *Kraška gmajna* s posvetilom za openski cerkveni zbor.

O slikovnem delu razstave je na kratko spregovorila prof. Magda Samec Škerlavaj. Najstarejše slike prikazujejo delovanje (nastope, vaje, izlete itd.) ob koncu štiridesetih let (1947 - izlet na Višarje). Prof. Samec je nekatere fotografije, ki so bile že tako zbledle, da je bilo težko razpoznati obraze, obdelala z računalnikom, tako da jim je vrnila dokumentacijsko in čustveno vrednost.

O tem, kako pomembno je delovanje cerkvenega pevskega zbora, ki teden za tednom, mesec za mesecem in leto za letom poje Bogu v čast, obenem bogati kulturno in prosvetno življenje, ne nazadnje pa tudi skrbi za ohranjanje narodne zavesti neke skupnosti, je opozorila Lučka Peterlin Susič. Podala je izbor odlomkov iz dragocenega zapisa dolgotrajne pevke Berte Vremec, ki je skrbno zabeležila vse vaje, nastope, sestanke, razne pobude, izlete, družabna srečanja, pa tudi težave, s katerimi se je zbor spopadal, in njegove uspehe. Zapisnik, ki ga je na razstavi možno prelistati, je danes dragocen dokument, saj prča ne samo o delovanju pomembne družbene celice, ampak je iz njega v marsikateri točki razviden tudi utrip celotne vaške in širše zamejske skupnosti.

Razstavo si je možno ogledati vsak dan od 16. do 18. in ob nedeljah od 10. do 12.30. do 8. decembra.

Breda Susič

S Klubom prijateljstva pri Gospe Sveti in pri sv. Hemi Krški

Po sledih naših prednikov (3)

Karantanijo so napadli Obri. Ker se jih Karantanci niso mogli sami ubraniti, so prosili za pomoč Bavarce. Obre so premagali, toda morali so priznati bavarsko nadoblast leta 745. Tedaj je vladal knez Borut. Na bavarski dvor je moral poslati kot talca sina Gorazda in nečaka Hotimira. Želel je, da ju poučijo o krščanski veri. Z Bavarci vred so Karantanci prišli pod frankovsko nadoblast. Ohranili so slovenske kneze. Frankovski vladar je - pozneje - uničil Obre, ker so napadali frankovsko državo.

Okrog l. 820 so Karantanci izgubili slovenskega kneza, ker so se udeležili upora proti Frankom, ki ga je sprožil Ljudevit Posavski na Hrvaškem. Dobili so frankovskega grofa. Leta 1365 je prešla vojvodska oblast na Habzburžane.

Vendar se je obred ustoliče-

vjanja novega kneza oz. vojvode v slovenskem jeziku obdržal do l. 1414, ko se je dal slovenskemu kmetu ustoličiti koroški vojvoda Ernest Železni. Bil je zadnji. Njegov sin se je z izgovori in pogajanji ustoličevanja spretno izognil.

Avtobus je pripeljal naše izletnike na Gosposvetsko polje. Izstopili smo pri Gospe Sveti. Koroški Slovenci ji pravijo tudi Svetna, Nemci pa Maria Saal. Pred njimi stoji na rahli vzpetini mogočna cerkev, posvečena Mariji Vnebovzeti.

Medtem ko se izletniki vzpenjajo proti cerkvi, se mi v duhu premestimo na drug grič, ki stoji na nasprotni strani prostranega Gosposvetskega polja. Na tem griču so si karantanski knezi postavili svoj dvorec, tu je bilo središče Karantanije. To je Krnski grad.

/ dalje
Nada Martelanc

Knjižna novost / Tržaška knjigarna

Boris Pahor o svojem novem romanu

Pogovor se je seveda osredotočil na "Zgodbo o reki, kriпти in dvorljivem golobu", pa tudi o problemih, ki so za Slovence vedno aktualni

Tržaška knjigarna je bila v sredo, 19. novembra, prizorišče pomembnega kulturnega srečanja, predstavitve novega romana Borisa Pahorja *Zgodba o reki, kriпти in dvorljivem golobu*. Pisatelj se značajni dopušča, da bi se taka prilžnost iztekla le kot gola predstavitev njegovega zadnjega knjižnega truda; Pahor je sredin večer izrazil tudi za obravnavo cele vrste argumentov, ki so tesno povezani z našo kulturo, politiko in bodočnostjo v okviru široke evropske regije.

Seveda je imel ob sebi dobrega sogovornika, ki je z "usmerjenimi" vprašanji vodil pisatelja, da je izpovedal to, kar mu je najbolj pri srcu in kar ga najbolj skrbi. To je bil Pahorjev založnik Andrej Brvar, ki je najprej občinstvu obrazložil, zakaj je Pahorjev roman izšel pri založbi Litera iz Maribora. Založniška hiša Obzorja je namreč prejšnje leto zašla v stečaj; Brvar pa je uspelo - seveda s pisateljevim dovoljenjem - prenesti roman v novo nastalo študentsko založbo Litera, ki je knjigo izdala, čeprav nekoliko z zamudo glede na Pahorjevo jubilejno devetdesetletnico.

Novo knjižno delo je po

samem avtorjevem mnenju nadaljevanje romana *Zibelka sveta*. Tudi zato, ker je ta knjiga doživela neumestne in banalne kritike, se je Pahor odločil, da napiše nadaljevanje. Če se je pisatelj v *Zibelki sveta* osredotočil predvsem na opis ženskega lika, je v novi knjigi v ospredju moški, ki je preživel fašistično nasilje v Trstu, najgloblje ponižanje človeškega dostojanstva pa okusil v koncentracijskem taborišču. Ženska pa je v otroških letih doživela očetovo spolno nasilje, kar ji je otežilo normalno doživljanje erotičnega življenja. Ozadje njune ljubezenske usode je pa čas po drugi svetovni vojni.

Kot je napisal pokojni Jože Pogačnik v spremni besedi - to je bil njegov zadnji predgovor, saj je dva tedna zatem umrl - je izhodišče Pahorjeve pripovedne proze v idejno-tematski stalnosti, ki izvira iz vprašanja narodne eksistence tržaških Slovencev in iz usode ljudi, ki so doživeli koncentracijsko taborišče. Vedno pa

je v Pahorju prisotna težnja po takim ljubezenskem čustvu, ki človeka očisti degradacije, ki jo je sam doživel: funkcija ljubezni ni potemtakem nikarkršen larpurlartizem, ampak

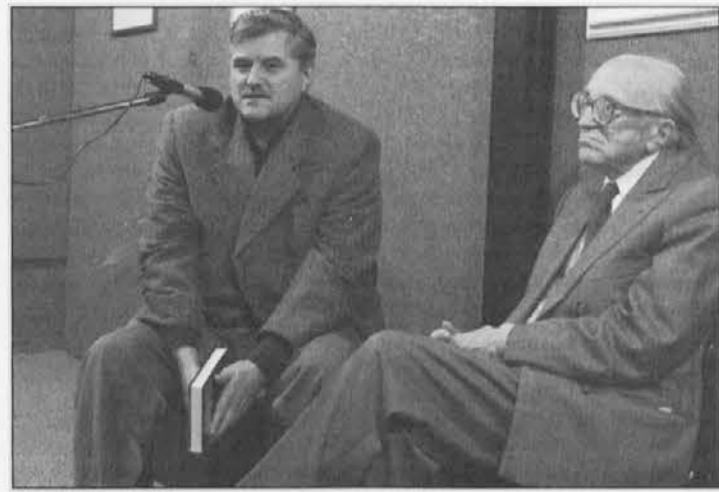

FOTO KROMA

odrešljiv odskok k etosu.

Nravstvena usmerjenost slovenskih politikov in njih težnje po takojšnjem vstopu matice v EU pa sta za Pahorja dokaj vprašljivi dejstva. Kot tudi stremenje Ljubljane po centralizmu, ki privede 'Kranjsko', da na poti evropeizacije spregleda potencialnost njenih obrobni (seveda geografsko) območij in Sloven-

tike, ustroj nove Evrope skrbi predvsem zaradi perečih manjšinskih problemov: ti ne zadevajo seveda samo naše skupnosti, a zamejci si bomo v neposredni bodočnosti delili usodo še z drugimi manjšinci, Baski, Katalonci, Korsi v upanju, da bo posebnost majhnih narodov kaj pomenila v Evropi velikanov.

Igor Gregori

Jubilejna obletnica / Kulturni dom v Trstu

Tržaška folklorna skupina Stu ledi praznovala tridesetletnico

Poleg plesalcev, godcev in pevcev Stu ledi so na odru nastopili še številni gostje

Tržaška folklorna skupina Stu ledi je v nedeljo, 23. novembra, ob 17. uri priredila v Kulturnem domu v Trstu slavnostno prireditev ob tridesetletnici ustanovitve.

Tržaško folklorno skupino je pred tridesetimi leti ustanovila skupina mladih s Tržaškega (štiri ustanovni člani, sedaj ne več tako mladi, so še vedno močno dejavni v skupini). Pod vodstvom nepozabljenega Nadje Kriščak je skupina kakovostno rastla in bogatila svoj repertoar. Po tržaškem in istrskem spletu in pesmi je vanj vključila še gorenjski, belokranjski in štajerski splet, nato še vrsto plesov tedanje

Jugoslavije, nato pa še goriški splet in istrski balun. Skupina se predvsem posveča raziskovanju izročila svoje ožje okolice: tako so nastali spleti beneških plesov, novi tržaški svatbeni ples in furlanski splet; postavila je rezijanski pustni splet pa splet trentarskih plesov in še mnogo drugih. Pred petimi leti, je za petindvajsetletnico postavila še nov tržaški splet, v bidermajskih nošah, in še kraški splet.

Ob petletnici delovanja je bila ustanovljena Ženska pev-

ska skupina, ki se je takoj osamosvojila in se uveljavila kot ena najboljših sestavov, ki se med Slovenci posvečajo ljudskemu petju. Letos aprila so

bila najprej na ogled v Skerkovem kulturnem centru v Trnovci, nato pa je bila povabljena še v Režijo, v Čedad, v Gorico in lani pozimi v Slovenski

skupina Vruja, goriška folklorna skupina Santa Gorizia, Akademski folklorna skupina Študent iz Maribora in Tamburaški ansambel Kulturnega društva "France Prešeren" iz Boljunca.

Skupina Stu ledi se je predstavila s tremi spleti, in sicer s plesi iz severne Istre, s kraškim plesom in z znanim tržaškim spletom, ki ponazarja staro šagro. Skupina Santa Gorizia je nastopila s spletom, v katerem so bili priljubljeni plesi furlana, valsoben in roseane; AFS Študent pa je prikazal Ples z bosmani, to je ples, ki so jih na Dravskem polju plesali pred snemanjem nevestinega venca ali na koncu svatbe.

Skupina Vruja je zaigrala istrsko Inglesino, balado iz Doline Ena punca iz mesta gre, vilo Canto a pera in veselo Pojti čemo mi. Boljunski tamburaši so predstavili venčke slovenskih in dalmatinskih pesmi ter podravske plesove.

Nastopile so tudi priljubljene pevke Ženske pevske skupine Stu ledi in godcev na diatonično harmoniko Igor Spetič. Slavnostni govor je imel predsednik TFS Stu ledi Marjan Spetič.

FOTO KROMA

pevke v tržaškem Narodnem domu priredile uspešen in zelo obiskan koncert ob svoji petindvajsetletnici.

Skupina posveča veliko pozornost nošam, kar je zelo razvidno na nastopih. Poleg tega prireja defileje in razstave; marsikdo se gotovo spominja izredno lepe in zanimive razstave Čarobna nit o ljudskih nošah Slovencev v Italiji, ki so jih člani Stu ledi postavili v bidermajskih nošah, in še kraški splet.

etnografski muzej v Ljubljani; v januarju 2004 pa bo na ogled še v Kanalski dolini.

Spored nedeljske predstave je bil oblikovan na glasbenem, pevskem in zlasti plesnem izročilu Trsta in sosednje okolice, obenem pa se je navezal na stike prijateljstva in sodelovanja, ki jih je skupina stkala v treh desetletjih dela in ki si jih v današnjem času vsi obetamo. Tako so poleg plesalcev, godcev in pevcev Stu ledi nastopili še gostje, in sicer istrska glasbena

21. novembra v cerkvi sv. Marije Velike

Praznik Matere Božje od zdravja

Koprski pomožni kof Jurij Bizjak se slovesnosti ni udeležil; pridigo je imel kaplan Dušan Jakomin; pel je združeni zbor Zveze cerkvenih pevskih zborov

V jezuitski cerkvi svete Marije Velike se je na praznik Matere Božje od zdravja 21. novembra tudi letos brala slovenska sveta maša. Letos ni maševal koprski pomožni škof Jurij Bizjak, ker je bil zadržan. Mašo so tako darovali g. Marij Gerdol, g. Stan-ko Živic in g. Dušan Jakomin, ki je imel tudi pridigo.

V njej je kaplan Jakomin izpostavil misel, da vedno manj ljudi obiskuje cerkve in obrede. Bog je pa tisti, ki vodi osebno in našo skupno zgodovino. Bogu se moramo torej najprej zahvaliti za vero in za moč, s katero prenašamo vse težave. Marijino podoba pa spoznamo na podlagi teološkega znanja, pa tudi zaradi tiste pristne ljudske pobožnosti, ki je bila vedno prisotna v našem narodu: dovolj je, da

se zazremo v čudoviti in bogati repertoar Marijinih pesmi. Vsi takrat pojemo z du-

FOTO KROMA

danji molitvi, na nedeljski sveti maši, na vseh dobrih delih; potrebni smo vere, ki te-

šo, ker je to pač naša zgodovina. Vse to moramo danes ohraniti, saj je prav ta preprosta vera prisotna med našimi ljudmi. Marija je obenem tudi tista pot, ki nas pelje k Bogu. Dandanes smo potrebni tiste vere, ki sloni na vsak-

melji na pravem Marijinem češčenju, ki ga od nekdanj gojimo, saj so nam ga naše matere posredovale. G. Jakomin je nato še dodal, kako je molitev Rožnega venca oživila prav zaradi prizadevanja svetega očeta. Dandanes, je

zdrženi zbor Zveze cerkvenih pevskih zborov, ki ga vodi Edi Race. Zbor je pel Blažičevo mašo in seveda Marijine pesmi. Tomaž Simčič je petje spremljal na orgle. Igor Švab pa je bral berilo.

še dodal g. Jakomin, so hudi časi, ker ne zgublamo le vere, ampak tudi tisto človeške vrednote, ki so jih vsekakor naši starši imeli, čeprav so bili ubogi. Mi imamo danes dolžnost, da te vrline ohranimo. Prosimo je treba zato Marijo, naj nam da ne le telesno zdravje, ampak predvsem duševno. Cerkev svete Marije Velike je bila kot vsako leto nabito polna, saj je ta praznik zelo občuten s strani Tržačanov. Slovenski verniki so zasedali prednji del cerkve, kjer je pel tudi

zdrženi zbor Zveze cerkvenih pevskih zborov, ki ga vodi Edi Race. Zbor je pel Blažičevo mašo in seveda Marijine pesmi. Tomaž Simčič je petje spremljal na orgle. Igor Švab pa je bral berilo.

Igor Gregori

OBVESTILA

SKAVTI IN skavtinje stega Trst 3 in 4 ter društvo Marijin dom pri Sv. Ivanu (ul. Brandesia) vabijo v soboto, 29. t.m. ob 16. uri na ogled otroške detektivke "S.O.S. ZA VERONIKO". Igrajo mladi igralci skupine Telego, režija Lučka Susič. Sledila bo kratka predstavitev skavtskih skupin, dejavnosti in sedeža. Vsi prisrčno vabljeni!

V ZUPNIJSKI dvorani v Nabrežini bo v četrtek, 5. decembra, ob 17. uri tradicionalno miklavževanje v skavtski režiji. Na sporedu bodo igrica, veselo domisljice in obdarovanje.

KLUB PRIJATELJSTVA vabi (zlasti starejše osebe) v četrtek, 11. decembra, v ul. Donizzetti 3, na družabno popoldne. Začetek ob 15.30.

SLOVENSKA VINCENCIJEVA konferenca v Trstu s Klubom prijateljstva vabi v četrtek, 18. decembra, vse k duhovni pripravi na Božič, ki bo pri šolskih sestrah pri Sv. Ivanu, v ul. delle Doccie 34. Ob 16. uri bo maša za dolgoletno sodelavko Marijo Bizjak, nato pa razgovor ob čaju.

DAROVI

VSPOMIN na Marijo Bizjak darujeta za Marijin dom pri Sv. Ivanu Adriana in Edvard Krappa 40,00 €.

SOŽALJE

Goriška Mohorjeva družba izreka gospe Lidi Turk in družini občuteno sožalje ob izgubi drage mame.

9

ČETRTEK,
27. NOVEMBRA
2003

Prosek

Sv. Martin župnijski zavetnik

Prosek je že iz starih časov zaslovel po imenitnem vinu. Kmetje so se bavili z vinogradništvom, s poljedelstvom in z živinorejo. Po trgatvi je bilo treba pospraviti še zadnje jesenske pridelke, da bo vse nared pred Martinovim praznikom.

Martinovo je zelo znan jesenski praznik. Takrat dozori novo vino. Zato je Sv. Martin tudi zavetnik vinogradnikov in kmetov. Prav gotovo so zaradi tega v 17. stoletju naši predniki posvetili proseško cerkev njemu, da se zahvalijo Bogu za letne pridelke. Tudi letos je ta praznik privabil na Prosek veliko število ljudi, ki so se na trpali okoli vsakovrstnih stojnic in napolnili domače gostilne ter godbeno in športno/mladinsko osmico. Na "Balancu"

pa je pod šotorom zadonela še balkanska glasba, ki so jo izvajali Kraški ovčarji.

Naša župnija je ob martinovanju organizirala še dve kulturni pobudi. V petek, 7. novembra, je bil ob 20. uri koncert domačega moškega pevskega zbora Vasilij Mirk, pod vodstvom Mirana Žitka, ter mešanega pevskega zbora Jacobus Gallus, ki ga vodi Janko Ban. S svojimi pesmi so izvajalci ta cerkveni praznik lepo obogatili, saj, kot pravi naš blaženi Slomšek, "domača kapljica je povezana s petjem".

V nedeljo, 9. novembra, pa smo se pri slovesni sveti maši, med katero je zadonela pesem našega cerkvenega zbora ob orgelski spremljavi Davorina Starca, zahvalili Bogu in našemu farnemu zavetniku za vse prejete dobrote v tem letu.

Na sam praznik je ob 16. uri v nabito polni cerkvi vodil slovesno bogoslužje škofov vikar msgr. Franc Vončina, ki je v svoji homiliji poudaril, kako je bil sv. Martin občutljiv in radodaren do ubogih in potrebnih, kakor ponazarja tudi slika, v kateri ponuja revežu del svojega plašča.

Magda Čuk Bukavec

V soboto, 15. novembra, pa je prof. Majda Artač Šturman z veliko občutljivostjo predstavila svojo pesniško zbirko *Žejni oleander*. Domačina sta spregovorila o proizvajanju domačega vina in domačih kraških dobrot, ki so povezane s tem praznikom. Vse skupaj pa so obogatile s svojim imenitim glasbenim izvajanjem dijakinje klasičnega liceja F. Prešeren, Irene in Martina Ferro-Casagrande ter Laura Venier.

Tako na koncertu pevskih zborov kot na predstavitvi knjige so se po končanem kulturnem programu vsi skupaj še malo zadržali v dvorani, kjer so bile naložene domače dobrote in novo vino.

Zahvalna nedelja

Hvaležnica v Bazovici

Naj bomo ljudje še tako delavni in skrbni, za vsako delo usposobljeni, je nekaj stvari, ki niso vedno in popolnoma v naših rokah. Tu mislim najprej na tiste osnovne darove, kot so npr.: življenje in zdravje, sreča, ljubezen in razumevanje po družinah, raznorazni poljski pridelki, primerno vreme in še posebej seveda vse t.i. duhovne vrednote ali darovi, kot so: milost, odrešenje, božja ljubezen, njegovo odpuščanje in blagoslov.

To so kratkotalno božji darovi, za katere je prav, da molimo in jih prosimo, da se vsaj od časa do časa zanje tudi zahvalimo. In na to dolžno zahvalo bodisi starešem, Bogu in vsem dobrim ljudem, nas vsako leto spomni t.i.

zahvalna nedelja ali HVALEŽNICA. Ker pa vsi ljudje na zemlji nismo na enak način zdravi, srečni in polni raznoraznih dobrot, nas je misijonska nedelja spomnila na vse tiste najbolj uboge, od blizu in daleč, ki umirajo od lakote in revščine.

In da bi zanje zbrali čim več denarja in pomoči, so že pred davnimi leti uvedli srečolov.

Čeprav dobro razumem, da vsak od nas rad kaj dobi (npr. razna darila, ...), je prav, da se učimo vsi tudi zastojne ali nesebične ljubezni, saj bi se brez nje svet že davno ustavljal.

Vsi teh besed morda ne razumejo, a dolžni smo drug drugega vzgajati.

Tudi v Bazovici, kot je morda tudi še marsikje drugje, je

ob hvaležnici tudi žrebanje srečk ob srečolovu, katerega izkupiček damo navadno za najbolj revne po svetu. Že od nekdanj je tako.

Kjerkoli ljudje kaj naredijo, pride včasih ali celo večkrat do kake majhne krivice. Prav vsi pri srečolovu daril ne morejo dobiti, saj srečolov prav to pomeni: srečo iščemo. Nekateri bolj srečni dobijo darilo, večina pa ničesar. A prav zato, posebno odrasel in zrel človek, še posebej, če je dobrosrčen, se ne bo takoj jezil kot nebogljen otrok, če ni zadel, in kregal tiste, ki so dneve in dneve srečolov pripravljali.

Poudaril bi še nekaj zelo pomembnega pri vsej tej stvari: ob srečolovu je namreč glavni namen zbirati sredstva za lačne in uboge in ne samo dobivati darove, saj nam hvala Bogu nič ne manj-

ka. In drugi namen ob srečolovu in družabnosti je, da se kot župnijska prijateljska skupnost ob mizi dobimo in to skupnost gradimo, ne pa razbijamo.

Iskrema hvala vsem, ki boste te besede brali in jih poskušali razumeti. Posebna hvala vsem, ki ste srečke in darove zbrali, pripravljali (ne le letos, ampak vsa ta leta!) in vsem, ki ste srečke kupovali z dobrim namenom, ki ste darovali v cerkvi in ob daru za srečke za revne niste čakali, kaj boste v zameno dobili. Pa če vam je bila tudi sreča naklonjena, bodite zanje hvaležni. Pa tudi če niste ničesar dobili, bodite hvaležni, saj sem tudi jaz in še marsikdo ostal praznih rok. Čeprav so roke ostale prazne, je pa srce postalo bogatejše.

žš

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabi na

ZBOROVSKO REVIIJO

PESEM JESENI 2003

na Pomorsko postajo v Trstu,
v nedeljo, 30. novembra 2003, ob 16. uri.

GORIŠKA

Forum za kulturo / Predavanje
Univerza in njena vloga na Goriškem

Gost tretjega jesenskega srečanja je bil inž. Nicolò Fornasir (na sliki), predsednik Konzorcija za razvoj goriškega univerzitetnega pola, ki je podal trenutno sliko o visokošolskem študiju v našem mestu. Predavanje je začel z omembo skupine intelektualcev, med njimi Celso Macor in Fulvio Monai, ki so se v '80 letih srečevali z rektorjem Tržaške univerze in ustanovili konzorcij. To je prilikalo v Gorico sprva tržaško, kasneje se videmsko univerzo, tako da so v letih 1992 in 1993 stekli začetni visokošolski tečaji. Upravni svet, ki koordinira delo za razvoj kompleksne univerzitetne strukture in usluge, je po nekajletni krizi zaradi slabih odnosov med občino in provinco z letošnjim letom ponovno poprijel z večjim navdušenjem. V predavateljevih besedah je bilo zaznati skrb, da bi visoko šolstvo v mestu dvignili na častni nivo in ga rešili statusa priveske obeh univerz. Inženir je najprej podal številčno sliko. Na triletnih in specialističnih visokošolskih smerih je vpisanih čez tri tisoč študentov; kar tri četrtine letnih prihajajo iz drugih italijanskih dežel in tujine. Pet študijskih smeri tržaške univerze obiskuje 870 študentov, tri smeri videmske univerze pa 2.276 študentov. Nato je predstavil programski načrt s smernicami, ki je bil izdelan junija in predlagan ustreznim ustanovam. Najbolj pereča vprašanja visokošolstva v Gorici so prostori za didaktiko in usluge. V največjih stiskah je videmska univerza, ki razpolaga s palačo Alvarez, posluževati pa se mora še drugih privatnih in javnih prostorov. Ta logistična razpršitev je neugodna, poleg tega gre za visoke najemnine. Zato so člani upravnega sveta in univerz na junijem srečanju predlagali nov načrt, v okviru katerega naj bi Trgovinska zbornica iz Sklada za Gorico investirala osem milijonov evrov za zgradbo Conference centra in sredstva za obnovo in širjenje več palač in kompleksov. Videmska univerza naj bi v nekaj letih razpolagala s površino 5.000 m².

Predvidevajo se dela tudi za tržaško univerzo: restrukturacija glavnega poslopja in sedeža RAI, ureditev parkirišč in zelenih površin, realizacija športnih objektov in Conference centra, vendar po zadnjem predlogu, ki predvideva

FOTO DDPD

manjšo in polivalentno zgradbo. Nazadnje bo potrebno dopolniti še sedež Enologije in vinogradništva v Krminu in masterje v Gradišću.

Konzorcij si prizadeva tudi za usluge: za častne nastanitve docentov in ovrednotenje njihove profesionalnosti s programiranjem raziskav in projektov, za bivanje študentov v študentskem domu in pri privatnikih. Promovira štipendije in predstavitev diplomskih nalog na posebno tematično, se ukvarja z vprašanji menze in prevozov, spodbuja ponudbo turističnih in kulturnih obiskov ter izmenjav znanstveno-didaktičnih izkušenj, zagovarja integriran projekt med knjižnicami, sodelovanje z mestnimi kulturnimi ustanovami, kinodvoranami in gledališči, išče sinergijo z vrsto deželniških znanstvenih ustanov in takih za tesnejše povezave z vzhodnimi deželami, z deželnim RAI in lokalnim produkcijskim sistemom, zlasti tržiškimi in intermodalnim pri postajališčih, predlaga razvoj in sodelovanje na bolniškem področju med obmejnimi sanitarnimi ustanovami in med univerzami Trst-Videm-Ljubljana. Nazadnje si konzorcij prizadeva za ovrednotenje vseh masterjev in seminarjev.

Predavateljeve besede so potrdile, da je univerza izredno pomemben subjekt v Gorici in bo v njeni prihodnosti odigrala še pomembnejšo vlogo. Na tem delu Evrope, kjer je integracija možna v optimalni meri, bo po petih letih, ki so potrebna, da se visoko šolstvo uredi, lahko sledilo plodno čezmejno sodelovanje, ki bo naše mesto samo dvignilo na višji kulturni in gospodarski nivo. Vsaka investicija v kakovost univerze na Goriškem je investicija v pravo smer.

Harjet Dornik

Pevski poklon...

Letošnje izvedbo Cecilijanke (podprla sta jo Javni Sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti in Fundacija Cassa di Risparmio iz Gorice, na njej pa so tekoče napovedovali Sara Miklus, Silvana Vogrič in Jan Leopoli) je sklenil mogočni Združeni ženski pevski zbor, ki je pod vodstvom Franke Žgavec s posebnim razpoložljivim zanosom zapel Anki v spomin njeno najljubšo pesem, *Dekletom Radovana Gob-*

ca. Z burnim ploskanjem se je tako končala 45. Cecilijanaka, za katero so zbori odbrali večnoma slovenske pesmi, in sicer predvsem narodne, tudi v sodobnejših umetnih priredbah, z izpovedno lepimi besedili. Z veseljem smo poslušali tudi nekaj ljudskih pesmi v blagovocnih beneških narečjih. Vsi zbori so, vsak po svojih vokalnih zmogljivostih, izpovedali, kako navdušeno in z ljubeznijo pojejo in kako je petje še vedno trdno priraščeno na slovensko dušo.

Odbor proti upepeljevalniku / Manifestacija po mestnih ulicah

Za zaprtje upepeljevalnika in pravico do zdravja

V soboto, 22. t.m., je sovo denjska skupnost na pobudo Odbora proti upepeljevalniku priredila množično protestno manifestacijo, ki je krenila od trga pred Rdečo hišo do sedeža občinske in nato pokrajinske uprave. Zbralo se je okrog 400 ljudi iz vse Goriške, ki so jasno in glasno izrazili svoje zahteve po čistem in zdravem okolju, v katerega ne sodi goriški upepeljevalnik. Odgovorni pri omenjenem Odboru pričakujejo, da bosta goriška občinska in pokrajinska uprava imeli dovolj politične volje za potrebe občanov in da bosta našli primerno rešitev "vozla". Kot je znano, bi morali - kot to določa deželni načrt - februarja 2004 zapreti napravo, ki je itak skozi tri de-

setletja onesnaževala sovo denjsko zemljo in raztresala po območju več kot dovolj strupenih snovi.

Pred občinsko palačo je spregovoril predsednik Odbora Julijan Čaudek in pozval občinsko upravo, naj vendar pospeši zaprtje objekta, ki ogroža zdravje. Spregovoril je tudi podpredsednik Odbora Drago Tomsič, ki se je neposredno obrnil na župana Brancatija in ga pozval, naj njemu in drugim omogoči, da bodo svojo ljubljeno zemljo lahko še obdelovali in da bo ta lahko prinašala zdrave pridelke. Pred palačo pokrajinske uprave se je sprevod spet ustavil, kjer je spregovoril sovo denjski župan Igor Petijan. Odmevne manifestacije so

FOTO BUMBACA

se poleg članov sovo denjskega občinskega sveta udeležili tudi slovenski goriški občinski svetovalec, pokrajinski svetovalec Grinovero, deželni tajnik SSK Damijan Terpin, zastopniki drugih krajevnih uprav in strank. Zraven so bili

tudi pokrajinski predsednik SSO-ja Janez Povše, predsednik SKGZ Rudi Pavšič in predstavniki Kmečke zveze. Organizatorji so poskrbeli za številne zgovorne transparente, ki pa so bili žal - z eno samo izjemo - vsi italijanski.

10
 ČETRTEK,
 NOVEMBRA
 2003

Kanonična vizitacija v župniji Doberdob in Jamlje

"Bog se obrača k vsakemu od nas"

Ob tej priložnosti smo zastavili nekaj vprašanj župniku Ambrožu Kodeljji

Kako ste se pripravljali na kanonično vizitacijo?

Verjetno tako, kot se pripravljajo vse župnije. Na ZPS smo sestavili program, nato smo ga uskladili skupaj z g. nadškofom. Seveda nismo pozabili na molitev kot tudi ne na tujega spovednika. Tako je bil v ospredju tisti del, ki je najvažnejši.

Nam lahko na kratko opišete sam potek?

Seveda: najprej je g. nadškof obiskal šole. Prisrčen sprejem v otroškem vrtcu, obisk na osnovni in nižji šoli bo ostal vsem šolarjem kot tudi učnemu osebju v enkratnem spominu. Za g. nadškofa je bil pomemben razgovor z ravnateljem prof. Joškom Princičem, ki mu ni predstavil samo potek pouka na večstopenjski šoli, ampak tudi pomen sožitja in kulture naših treh narodov, iz katerih izhajajo naši šolarji, po čem se tukajšnje razmere razlikujejo od Gorice. Srečanje z g. županom in odborniki je bilo izredno prisrčno in se je videlo, da g. nadškof z lahkoto vzpostavi stik s civilno oblastjo. Poko-

pališča, naše božje njive, kot jih imenujemo, so svojstveni kraji, ki jih radi obiskujemo. To se je zapazilo tudi tokrat. Nepozaben je bil večer z našimi pevci. Zapeli so vsi trije zbori: Hrast, moški in ženski zbor Jezero. Nadškofove besede, ki so sledile, so bile za nas kot prepotrebne dež po veliki suši.

Obisk v Jamljah je bil krajši, pa toliko bolj prisrčen in tudi vaško iznajdljivo. Ko ni več stalnega duhovnika, so župljani zavihali rokave in utr-

dili okolico ob cerkvi in župnišću. Z lepim otroškim petjem so obogatili mašno slavje skupaj s pevci, za katere vestno skrbi ga. Marička.

Nedeljsko slavje v Doberdobu ob zahvalni nedelji in sv. Martinu, našem vaškem prazniku, je bilo doživetje s petjem cerkvenega pevskega zbora, ki ga neutrudno vodi Dario Bertinazzi. Za poseben poklon našemu nadpastirju je poskrbela godba Kras in dala slavju po maši še dodatno praznično vzdušje. Ni manjkala tradicionalna zakuska, brez katere bi ne bilo našega sv. Martina. Obisk je potrdil, da se naši ljudje radi zbirajo, če imajo med seboj nekoga, ki ga imajo radi, ker jih tudi on ceni in spoštuje.

Vaše mnenje ob kanonični vizitaciji?

Kot duhovnik sem bil iznenaden, da so tokrat odpadle vse tiste birokratske zadeve, ki so do sedaj redno spremljale kanonično vizitacijo. G. nadškof se je posvetil kraju in ljudem, kar je bistveno in hvale Bogu pohvale vredno!

Kaj je po Vašem bistveno

sporočilo kanonične vizitacije?

Pri Kristusu ni bilo bistvenega, da je oznanjal neko idejo, kar je sicer delal, hotel nam je dopovedati, da vsak od nas, kot oseba, postane kristjan s tem, da veruje v pomemben dogodek: "Bog je vstopil v naš svet in je tudi deloval!" To je tista akcija, resnica, realnost in ne le skupek idej! Enako mora biti v župniji. Cerkev kot institucija se je v zgodovini, kot tudi danes, soočala s premnogimi človeškimi slabostmi in se ob svojem neuspehu kljub vsemu ohranila, živi in je tu prisotna. Vsa od nas, pa naj bo to vernik ali duhovnik, ko živi v tem občestvu, tej župniji (!), lahko z gotovostjo veruje, da je resnično tudi sam v skupnosti z vsemi živimi in mrtvimi. V tej skupnosti, ki jo sestavlja župnija z vesoljno Cerkvijo, mora (!) vsakdo od nas z gotovostjo (!) odkriti bistvo za svoje življenje: "Bog se obrača k vsakemu od nas. To je gotovost, na kateri morem in zmorem utemeljiti svoje življenje. Iz te gotovosti kot vernik živim in s to gotovostjo, ob času, ko mi bo dodeljeno, upajoče umrjem!"

Hvala, g. župnik, za Vaš pogovor!

Jurij Paljak

Martinovanje in kulturni večer v Jamljah
Delovanje Slovencev v Laškem in Trziču

Ženski pevski zbor iz Ronk, Slovensko kulturno-rekreativsko in športno društvo Trzič ter SKRD Jadro iz Laškega

so ob prazniku sv. Martina priredili že tradicionalno martinovanje na kmečkem turizmu v Romjanu. Zbralo se je

veliko ljudi, ki delujejo in se zbirajo okrog treh pomembnih slovenskih društev na najbolj zahodni slovenski jezikovni meji. Harmonikarja Milko Vizintin in Vilko Frandolič sta poskrbela za dobro glasbo, gospa Štefanija Pahor je pripravila pečen kostanj, ostali so poskrbeli še za dobro kapljico in dobro počutje je vse prevzelo.

Predsednik društva Jadro inž. Karlo Mučič nam je sporočil, da se bodo Slovenci, ki živijo v Laškem, predstavili v soboto, 29. t.m., v Jamljah. Na Kras jih je povabilo jameljsko kulturno društvo Kremenjak. Namen srečanja je, da bi utrdili sicer že obstoječe stike in sodelovanje, ki potekajo že več let. Srečanje bo na sedežu društva Kreme-

njak v Jamljah ob 20. uri. Na kulturnem večeru bosta prepevala Ženski pevski zbor iz Ronk in MePZ Starši ensamble, ki ga sestavljajo italijanski in slovenski starši otrok, ki obiskujejo slovensko šolo in vrtec v Romjanu. Društvo Jadro bo predstavilo novo knjigo o kraških slovenskih mlekaricah, ki so nosile mleko v Trziču in okolico. Knjigo bo predstavil avtor inž. Karlo Mučič, o avtorjem delu pa bo spregovorila prof. Majda Artač Sturman. Seveda bo večer tudi povod za podrobnejšo predstavitev delovanja društev Trzič (le-to bo predstavilo video o delovanju Slovencev v Trziču) in Jadro ter tudi klekljarskega odseka, ki deluje v okviru društva. Vabljeni!

22. leto Kulturnega doma v Gorici Koncert Orkestra Slovenske vojske in razstava

Kulturni dom v Gorici stopa v 22. leto delovanja, ki bo tudi letos plodno, so povedali na tiskovni konferenci minul teden. Da bi primerno obeležili dogodek, so pripravili slavnostni koncert Orkestra Slovenske vojske in razstavo tržaškega slikarja Deziderija Švare, napovedali pa tudi bogato kulturno in še posebej gledališko sezono.

Direktor Kulturnega doma Igor Komel je napovedal koncert Orkestra slovenske vojske, ki bo v petek, 28. t.m.; na njem bodo poleg Orkestra, ki ga vodi Milivoj Šurbek, nastopili tenoristi Alexander Brown, Metod Žunec in Žiga Kasagić, operna pevka Milena Morača in klarinetist Aljoša Deferra. Na koncertu bodo izvajali dela Kozine, Simonitija, Clarka, Privška, Straussa ml., Verdija in drugih skladateljev.

V ponedeljek, 24. novembra, pa so že odprli likovno razstavo tržaškega slikarja Deziderija Švare, ki je eden najbolj izrazitih slovenskih likovnih umetnikov v zamejskem prostoru. Umetnika in njegovo delo je predstavil kritik Joško Vetrih. Švara razstavlja likovna dela zadnjih sedmih let, v katerih se naslanja na izročilo tržaške slikarske šole Riccarda Tostija in seveda

da samosvojega geometrično-abstraktnega slikarstva, za katerega je Vetrih dejal, da spada v t.i. "sodobno abstraktno slikarstvo, ki skuša izražati na sodoben način stanja duha. Tudi zato so slikarjevi pejsaži Krasa in Jadranskega morja bolj odraz njegovega duha kot odraz stvarnosti."

"Tudi v prihodnje bomo ostali goriški kulturni hram, ki je odprt vsem narodom, ki živijo na Goriškem, seveda še posebej slovenski narodni skupnosti. Želimo biti kraj kulturnega srečanja in soočanja, z gledno sodelujemo s Kulturnim centrom Lojze Bratuž, v prihodnji sezoni pa bomo še posebej okrepili sodelovanje s Kulturnim domom iz Nove Gorice in drugimi ustanovami iz Slovenije. Sodelovali bomo tudi z italijanskimi in furlanskimi kulturnimi društvimi. Rad bi še posebej izpostavil izjemno gledališko dejavnost, saj bomo imeli letos poleg slovenskega abonmaja tudi veliko gostovanj italijanskih gledališč in tudi prvič kakovosten in izčrpen pregled dela furlanskega teatra in seveda nastope furlanskih gledaliških skupin," je za Novi glas povedal direktor Kulturnega doma Igor Komel. **JUP**

Abonma gledaliških skupin Štandrež 2003 Namesto boljunoskih gostov domači komedijanti

Sivino deževnega jesenskega popoldneva sta 16. t.m. z radoživim nastopom pragnala zlahtna člana Dramskega odseka PD Štandrež Majda Zavadlav in Božidar Tabaj. Zadnji trenutek sta vskočila v program abonmaja Štandrež 2003, ki ga tretje leto prireja Prosvetno društvo Štandrež, oblikujejo pa ljubiteljske gledališke skupine iz zamejstva in Slovenije. Napovedana *Markolfa* Daria Foja v izvedbi Dramskega odseka KD F. Prešeren iz Boljunca v režiji Sergeja Verča je žal odpadla, zato sta njeno mesto zasedla pristna štandreška komedijanta, Majda in Božo, z dvema enodejankama, ki sta ju izbrala iz svoje zimzelene igralske skrinjice. Komediji v narečju, *Tata vse ve o bahavem* in "vsevednem" očetu, in *Čudna bolezen o nenavadni gripi* - pri slednji se jima je pridružil te-

tji, zelo dobri igravec Marko Brajnik -, v režiji Janeza Starine, markantnega člana PDG Nova Gorica, sta kot zmeraj odigrala z nenarejeno naravnostjo, sproščeno privlačnostjo in kančkom žgečklike improvizacije ter seveda sprožila val nevzdržljivega smeja, ki je nenehno pljuskal ob stene lepo zasedene župnijske dvorane Anton Gregorič v Štandrežu. Ta neprisiljeni smeh in topli aplavz sta bila ponoven dokaz priljubljenosti štandreških igralcev, ki zna(jo)ta nasmejati domače gledalce tudi z že večkrat odigranimi humorimi deli.

Duhovitima, a z realističnimi življenjskimi podobami pretkanima uprizoritvama, je sledila martinova poslastica: pečeni kostanj in novo vino ob prijetnem klepetu s štandreškimi ustvarjalci. **IK**

ZDRUŽENJE
CERKVENIH
PEVSKIH
ZBOROV
GORICA

REVUJA
OTROŠKIH IN
MLADINSKIH
ZBOROV

GORICA, 7. IN
8. DECEMBRA
2003.
OB 15.00

KULTURNI CENTER
LOJZE BRATUŽ

SKRD JADRO
vabi na
MIKLAVŽEVANJE
sreda, 3. decembra, ob 18. uri
v župnijski dvorani sv. Nikolaja v Trziču.
Prisoten bo otroški zbor iz Romjana,
ki ga vodi Tatjana Legiša.
POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

SV. MIKLAVŽ
bo obiskal Kulturni
center Lojze Bratuž
v petek, 5. decembra 2003,
ob 16.30
Vabljeni vsi njegovi
prijatelji!
Pošto sprejema na sedežu KC Lojze Bratuž, tel. 0481 531445

OBVESTILA

ACM GORICA vabi k maši za cerkveno edinost v ponedeljek, 1. decembra, ob 16.30 v Zavodu sv. Družine.

SLOVENSKA MEDŠKOFIJSKA mladinska pastorala vabi mlade na Taizejsko srečanje v Hamburg od 28.12. do 3. januarja. Cena 21.000 tolarjev. Vpisovanje do 5. decembra. Informacije tel. 340 5470879 (p. Mirko).

DRUŽINSKA PASTORALA goriške nadškofije vabi na prvo adventno srečanje z nadškofom, ki bo v soboto, 29. t.m., ob 16. uri v avditoriju Fogar.

DRUŠTVO SLOVENSkih upokojencev za Goriško obveščata člane in prijatelje, da bo letošnje silvestrovanje v nedeljo, 28. decembra, v Gagliano blizu Čedadu. Prijave na sedežu ob sredah od 10. do 11. ure ali pri poverjenikih ali na tel. 0481 882024.

SOŽALJE

Ob smrti Nika Pavletiča se sekcija SSK Sovodnje klanja njegovemu spominu in izraža sožalje svojcem.

DAROVI

ZAMEPZ Rupa-Peč: v spomin na pok. Nika Pavletiča druž. Korsič iz Trsta 100,00 ter N.N. 50,00 €.

ZA ŠKOFIJSKO gimnazio v Vipavi: ob 1. obl. smrti sestre Pavle daruje Štefka 100,00 €.

ZAHVALA

Ob zahvalni nedelji se Šolske sestre Zavoda sv. Družine zahvaljujejo za prejete darove zemlje župniji Stmaver, Gabrje-Peč-Rupa, Štandrež, Sovodnje in Podgora. Vsem Bog povmi!

ČESTITKE

Ginekolog in androlog dr. Branko Zorn je 27. oktobra na Medicinski fakulteti v Ljubljani dosegel doktorat znanosti iz medicinskih ved z disertacijo

Vloga encima elastaze pri diagnozi in prognozi moške neplodnosti. Mentorja: prof. dr. Helena Meden Vrtovec in prof. dr. Pierre Jouannet iz Pariza. Za zelo pomemben dosežek na poklicni poti mu iskreno čestitajo vsi domači in goriški prijatelji.

V ponedeljek, 17. novembra 2003, je na tržaški fakulteti za ekonomijo na smeri statistika in informatika diplomiral z dobro oceno Fabio Tommasi. Novemu doktorju ponosno iz srca čestitajo in mu želijo mnogo uspehov v bodoče mama Sonia, oče Branko in brat Mauro v Vanio.

Goriška pisateljica Klavdija Vončina je 16. novembra prejela prvo nagrado za neobjavljeno pesniško zbirko na meddržavnem literarnem natečaju "C. Gronchi 2003". Tudi za ta dosežek ji iskreno čestitamo člani našega uredništva, ki zelo cenimo sadove njenega literarnega snovanja.

Tržič: varstvo otrok nekoliko drugače...

Prizadevnim članom društva Tržič pri delovanju v prid slovenskega življa v Laškem res ne manjka izvirnosti in iznajdljivosti. Društvo namreč nudi od sobote, 15. t.m., novo uslugo mladim staršem oz. njihovim otrokom. S tem dnem je namreč na sedežu društva v Trziču (ul. Valentinis 84, nasproti veleblagovnice Cityper) začelo delovati "prijetno bivanje otrok od 2. do 8. leta starosti", seveda pod strokovnim nadzorom oseb, ki so ponudile svojo razpoložljivost predvsem z narodnostnega vidika. Želja odbora društva je, da bi ob tedenskih nakupih starši zaupali otroke varnemu okolju, vrnim osebam, med katerimi bi se otroci sproščeno in na zabaven način igrali ter obenem tudi jezikovno bogatili. Društvo seveda nudi to uslugo brezplačno vsem (slovenskim) otrokom od 2. do 8. leta starosti, in sicer vsako soboto od 14. do 18. ure. Kdor želi izkoristiti to priložnost, naj pride na društvo po navedenem urniku.

Prva seja slovenske konzulte na goriški občini

Goriški odbornik za odnose z manjšinami in multikulturalnost odv. Damijan Terpin je sklical prvo sejo konzulte za probleme etnične mestne manjšine, ki bo potekala v torek, 2. decembra 2003, v goriški občinski palači. Komisija ima na dnevnem redu izvolitev predsednika in podpredsednika ter načrtovanje dejavnosti.

Zahvala za poklon Anki Černic

Letošnja 45. revija pevskih zborov Cecilijanka je bila posvečena moji prerano umrli hčerki Anki Černic. Hvaležna sem članom ZSKP iz Gorice, ki so letošnjo Cecilijanko posvetili prav njej. Na koncu nedeljske prireditve 23. t.m. so združeni zbori zapeli pesem Dekletom, ki je bila Anki zelo všeč. Hvala vam, pevci združenih pevskih zborov za ta nedeljski poklon.

Hvala vam, prof. Franka Žgavec, ki vas je na našo Anko vezalo prijateljstvo in skupno veselje do lepega zborovskega petja. Hvala vam, Franka, ki ste Anki stali ob strani v času njene hude bolezenske preizkušnje, ko je ni mogla rešiti nobena še tako napredna zdravniška veda. Z vašo korajžno prisotnostjo ste nam bili ob strani v najtežjih dneh, ko je Anka 28. junija zjutraj odšla v Večnost.

Se posebno sem vam hvaležna, draga Franka, ker kljub mnogim kulturnim obveznostim, ki jih imate na Goriškem, dobite še čas, da večkrat obiščete Ankin grob na števerjanski božji njivi in obiščete se mene - Ankino mamo.
Bog vam stotero poplačaj! Hvaležna Ankina mama

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VGOJO EMIL KOMEL
v sodelovanju s KULTURNIM CENTROM LOJZE BRATUŽ
in z ZDRUŽENJEM CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV
Srečanje z glasbo 2003/2004
**SLOVENSKE IN FRANCOSKE
SKLADBE ZA VIOLINO,
KLAVIR IN HARFO**
Tomaž Lorenz, violina
Alenka Šček, klavir,
Nicoletta Sanzin, harfa
Lebič, Ramovš, Franck, Saint-Saens, Tornier
Torek, 2. decembra 2003, ob 20.30
Velika dvorana KC Lojze Bratuž

ŠTUDIJSKO RAZISKOVALNI FORUM ZA KULTURO
Gorica, 1. maj 2004 - Evropska obzorja in naš prostor
Prof. Branko Marušič
GORIŠKA MEDNARODNA STIČIŠČA
(v slovenščini)
Ponedeljek, 1. decembra 2003, ob 20.30
Kulturni center Lojze Bratuž, komorna dvorana
Drevored 20. septembra 85 - Gorica

DRUŠTVO TRZIČ
prireja božični koncert
POMAGAJMO KANALSKI DOLINI
sodeloval bo Mešani pevski zbor F.B. Sedej
iz Števerjana pod vodstvom Vladimirja Čadeža
četrtek, 4. decembra, ob 20.30
v Občinskem gledališču v Trziču
PROSTOVOLJNI PRISPEVKI BODO ŠLI POPLAVLJENCEM

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE GORICA
v sodelovanju z
ZDRUŽENJEM SKULTURA 2001
vabi na odprtje razstave
slik in skulptur koroškega umetnika
PETRA GOTTHARDTA
v sredo, 3. decembra 2003, ob 18. uri
v razstavnih prostorih Katoliške knjigarnice
na Travniku v Gorici.
Glasbeni okvir Martina Gereon, kitara
Ustvarjalca bo predstavil Jurij Paljk

KOROŠKA

Svetovni slovenski kongres

Ko ne bo več meja

Slovenski svetovni kongres je nastal v času, ko se je ideja slovenske države udejanjala. Ideja o skupnem slovenskem kulturnem prostoru oziroma forumu pa ni zamrla niti desetletje po osamosvojitvi Slovenije. Novi procesi evropske integracije, v katere je kot subjekt vključena slovenska država, pa predstavljajo izziv in izhodišče za razmišljanje tudi za celotni slovenski narod, še zlasti v tako imenovanem zamejstvu, ki bo z vstopom Slovenije v Evropsko unijo postal še tesneje povezan z delom naroda v matici.

Ko ne bo več meja, je bilo izhodišče za celodnevni po-

svet, ki je potekal 8.11.2003 v prostorih Višje šole za gospodarske poklice v Št. Petru pri Št. Jakobu v Rožu.

Nad 30 referentov je nakazalo z različnih zornih kotov, kako naj bi še v bodoče potekalo medoslovensko sodelovanje. Vsak je seveda izhajal iz lastnih izkušenj in situacije, zato je bilo mogoče razbrati pestro paleto gledanj na vsa vprašanja simpozija.

Vprašanje šolstva, s katerim se je pravzaprav začel posvet, je prikazalo nekaj povsem različnih situacij in gledanj. Na avstrijskem Koroškem sta se v zadnjem stoletju večkrat radikalno spre-

menil model in poslanstvo slovenskih šol. Prve izobraževalne ustanove na Koroškem so v sozvočju s šolskimi ustanovami drugod po slovenskih pokrajinah habsburške monarhije razvijale t.i. narodnoizobraževalno šolstvo, sedaj pa je slovenščina na stopnji (obvezne) ljudske šole le izbirni predmet, Te možnosti se, vsaj statistično gledano, poslužujejo zlasti nemško-govoreči.

Povsem različna slika je na področju šolstva v Italiji. Pi-

sni referat prof. Tomaža Simčiča je izpostavil model slovenskega šolstva v Italiji, prof. Rudica Požar pa je poudarila potrebo po utrjevanju narodne zavesti znotraj šolskega pouka. V zvezi s tem je poudarila tudi potrebo po skupnem programu slovenščine. Pouk slovenščine v Kanalski dolini je predstavila mag. Nataša Komac, ki že nekaj let vodi tamkajšnje tečaje slovenskega jezika. Na ravni jezikovnih tečajev poteka tudi izobraževanje slovenščine na

avstrijskem Štajerskem.

Sklop o šolstvu in izobraževanju se je dotaknil tudi vprašanja gimnazijskega izobraževanja na Koroškem, ki poteka vse bolj večjezično ter na nezanemarljivi vlogi športa in glasbe pri kreelitvi narodne identitete na Koroškem.

Posvet se je nato dotaknil vprašanj cerkve, kulture in medijev. Na simpoziju sta svoje gledanje na medije predstavila tako bivši urednik Novic Peter Wieser kot njegov naslednik Florijan Sablatschan. Oba sta poudarila posebnost slovenske koroške medijske ponudbe, še zlasti po združitvi obeh tednikov,

kar je pravzaprav posebnost na medijskem področju, ki teži k pluralnosti ponudbe.

V razdelku, posvečenem gospodarstvu in raziskovanju, je poseg Erika Švaba, vodje evropskega urada pri SDGZ, vzbudil veliko zanimanja med prisotnimi, saj je zelo nazorno nakazal, kako se lahko s pomočjo evropskih sredstev finansirajo številni čezmejni projekti, ki krepijo sodelovanje med slovenskimi organizacijami na obeh straneh meje.

Posvet se je zaključil z razpravo o političnih perspektivah Slovencev na Koroškem.

Peter Rustja

AKTUALNO

Spominska slovesnost

Škrbina - kraj spomina na "Primorske padalce"

Tudi letos je bila v Škrbini na Krasu občutena slovesnost v spomin na padle in pobite "primorske padalce". Dne 11. novembra dopoldne je bila najprej maša v cerkvi sv. Antona, ki sta jo za padalce in za domovino darovala vojaški vikar v Slovenski vojski polkovnik msgr. dr. Jože Plut in vojaški kaplan Matej Jakopič.

Dr. Plut je v pridigi občuteno govoril o ljubezni do domovine, spoštovanju človekovega dostojanstva in delu za mir. Med mašo sta bili prebrani tako Vojakova molitev kot Molitev za domovino. Na koru je pel domači cerkveni zbor.

Sledili sta slovesnost pred spomenikom in družabno srečanje v stari vaški šoli.

Zakaj 11. novembra?

Na rojstni hiši pogrešane- ga padalca Miloša Adamiča je od leta 1994 spominska plošča, ki so jo postavili preživeli soborci in svojci padlih ter pobitih padalcev. Leta 1998 je v imenu veteranske organizacije britanskih specialcev Special Forces Club iz Londona nekdanji kapetan Uprave za posebne operacije (SOE), poleg ugleadni angleški ča-

snikar John Earle, ki živi v Trstu, dal pobudo za javno spominsko srečanje pred ploščo ob dnevu, ko se Britanci spominjajo svojih padlih (11. novembra - na obletnico konca I. svetovne morije). Od vsega začetka se je za vsebinsko bogato in organizacijsko brežhibno iz-

vedbo zavzela Vaška skupost Škrbina, ki ji predseduje Boris Pipan, pred leti pa je skrb za vsakoletno proslavo okoli 11. novembra tudi uradno prevzela Občina Komen z županom Urošem Slamičem na čelu.

Na proslavi, ki jo je vodila Anka Godnik, so nastopili mla-

di člani Glasbene šole Sežana in pevski zbor osnovne šole Antona Šibelje - Stjenke iz Komna pod vodstvom Andreje Rustje. Ob spomeniku so bili številni prapori bivših borcev, veteranov vojne za Slovenijo in društva TIGR, letos pa ni bilo častne vojaške straže. Veleposlanstvo Velike Britanije v Ljubljani je zastopal konzul David Blogg, veleposlanstvo Združenih držav pa vojaški ataše podpolk. Rick Runner.

Navzoče, med katerimi so bili trije preživeli padalci, svojci umrlih, prekomorci in drugi, je pozdravil komenski župan Uroš Slamič.

Bivši padalec Stanko Simčič se je spomnil začetkov zbiranja Slovencev v britanskem ujetništvu v Afriki, iz česar so nastali kraljevi gardni bataljon in nato skupine padalcev, dalje

vloge padalcev pri vzpostavljanju stikov med zahodnimi zavezniki in partizani ter tragične usode tolikih idealistov-soborcev.

Sledil je nagovor ameriškega atašea Runnerja.

Nato je spregovoril član republiškega sveta Zveze združenj borcev bivši veleposlanik Marko Kosin (ki ga je spremljal Jože Gačnik), ki je obžaloval te "žrtve ideološke ozkosti nekaterih v vrstah NOB" in izrekol polno priznanje primorskim padalcem.

Pobudnik Škrbinskih komemoracij John Earle je poudaril, da so vrednote hrabrih padalcev večne: "poštenost, odpor do zatiranja, patriotizem in pripravljenost dati življenje za to, kar je pravično".

/ stran 15

U

GLOSA JURIJ PALJK

O šparonih

Pod geslom šparon bo radovedni bralec v Slovarju slovenskega knjižnega jezika našel razlago, ki mu bo povedala, da je to "po obrezovanju preostali del mladike, navadno s pet do deset očesi, ki se priveže ali pusti prost". Vsi tisti pa, ki ne vedo, za kakšno mladiko gre, bodo to zvedeli v primeru, ki ga geslo šparon navaja, in sicer: "šparoni so se šibili od grozdov, vezati šparone, obrezati trto na šparon".

Dovolj lepo in zgovorno tudi, da lahko tudi otrok današnje družbe in današnjega, od kmetij daljnega mesta razume, na kaj z besedo šparon mislimo.

Včasih so kmetje, vinogradniki odhajali obrezovati trte šele na zgodnjo pomlad, danes to počno v pozni jeseni in na zimo in se zato ne čudite, ko se peljete mimo velikih vinogradov v bližnji furlanski nižini in vidite veliko moških v vinogradu, kako obrezujejo.

Sam dolgo časa nisem razumel, kaj ti moške v velikanskem vinogradu ob reki pri Ločniku pod Gorico počno, ko sem se minula leta v zgodnjih jutranjih urah v mrzlem vremenu vozil mimo.

Ko sem včasih vozil in še vozim mimo njih, je bila in je v vinogradu slana, včasih pa je bilo in je še prav strupeno mrzlo, a moške so se, vsaj ponavadi je tako, s številnimi avti že pripeljali obrezovati trte. Takrat, ko ponavadi peljem

hčerki v šolo in sebe na delo, so moške že vsak v svoji "planti", vsak v svoji vrsti trte. Že pred sedmo uro zjutraj so ponavadi v vinogradu, kjer začno obrezovati. Tudi v dežju to počno; ko je hudo mraz, pa obrezujejo trte z rokavicami, včasih med njimi vidim tudi kako žensko, kar mi ni čisto nič všeč. Naj mi sedaj emancipirane ter sploh uveljavljene ženske na vseh področjih ne zamero, a odraščal sem na majhni kmetiji, kjer so naše matere garale, kot danes gara malokatera emancipiranka, a določena dela so jim bila ponavadi prihranjena: od kidanja gnoja do obrezovanja in okopavanja trte. In nobena od tistih žena in naših mater, reva, zgarana, kakršna je bila, ni bila zato na kmetiji čisto nič manj emancipirana... Zato se še danes čudim, ko vidim ženske na traktorjih, v škornjih, preširokih delovnih hlačah in nasploh enako oblečene kot moške v mrzlih zimskih jutrih obrezovati trte.

Tako velikih vinogradov, kakršen je tisti ob cesti pri Ločniku, skorajda ne morem imenovati več vinograd, ker gre za tako velik nasad trte, ki presega besedo vinograd, vsaj takega, kakršnega sam pojmujem kot vinograd. K temu dodajmo še porazno nepovedno in suhoparno, a

za obdelavo zemlje tako prikkladno, ravnino, poleti še naravnost nesramno in očem odkrito umetno namakanje trte in slika sodobnega nasada trte, ki mu ne morem reči več vinograd, je popolna. Če sem lahko nesramen, bom dodal še to, da sem trdno prepričan, da nekateri, ki v tistem nasadu trte-gromozansko velikem vinogradu, obrezujejo trte, sploh ne vedo več, kaj je šparon. Pa saj tudi veliko mladik ne tega več, za mladiko pa se jim itak zdi, da "je to nekaj mladega", kot mi je pred časom zafrkljivo dejal mladenič, ki namerava postati agronom. Agronom česa, ne vem.

In se bodo nekateri bralci spet hudovali, češ da se ponavljam, kot se ponavljajo kmetje, ki vsako leto znova obrezujejo trte, a vseeno bom še enkrat zapisal, da se je veliko težav današnjega človeka začelo takrat, ko je leta izgubil pristen stik z zemljo in z vso naravo, tudi s šparoni.

Sprehodi v naravo namreč niso stik z zemljo in naravo, prevečkrat so le objestna oblika nadutosti in arogance presitega meščana, ki zase in za svoje obvezne sprehode zahteva tudi tisto naravo in zemljo, ki mu sicer ne pripada; v mislih imam predvsem

zasebne, kmečke obdelane površine, na katerih bi meščani tudi radi počeli, kar bi se jim zljubilo, najraje na pomlad, ko trava poganja.

Vprašajte Kraševce, tiste redke kmete, ki na Krasu še vedo, kaj je zemlja, kaj si mislijo o vseh mogočih zelenih in njim sorodno obarvanih mestnih pritepencih, ki bi radi na njihovi gmajni in zemlji imeli svoj Kraški park! Ti za šparone nikdar niso slišali, če pa so že, so šparoni zanje "eksotika Krasa" in kmečka idila.

Šparoni niso idila, so samo šparoni. Vsaj bili so nekoč. Takrat, ko sem iz otroka odraščal v fanta, so še bili šparoni, kot je bilo tudi še vino. Najbrž ne tako vrhunsko in kaj jaz vem kakšno še, kot je danes, a bilo je pristno vino. Pri nas doma je bilo vedno pristno vino. Vedno. Kako leto je bila letina slaba in smo imeli zato bolj "šibko" vino, vince smo mu rekli, naslednje leto malce boljše vreme in seveda zato vino, ki je imelo več stopinj alkohola.

Danes ni več tako.

Vprašajte slovite in nadvse uspešne briške vinogradnike, kako je možno, da imajo njihova vrhunška vina vedno in vsako leto znova trinajst stopinj in pol alkohola, tudi po strahovito deževnem poljetju!

Šparoni imajo s tem opraviti zelo malo, to je gotovo! paljk@noviglas.it

IN MEMORIAM

Priatelju Vinku Levstiku v spomin (3)

Ker je slišal samo o partizanih, je stopil v njih vrste misleč, da se borijo za svobodo in domovino. Ko pa je spoznal, da je njihov cilj komunistična revolucija in nasilen prevzem oblasti, je zapustil njih vrste. Okusil je italijansko okupacijo: bil je prijet in poslan v koncentracijsko taborišče. Ko se je iz njega srečno vrnil, je po 8. septembru stopil med domobrance, bil vojak na terenu in v borbi ranjen. Skupaj z ostalimi domobranci se je maja 1945 umaknil na Koroško v "varstvo" angleške vojske. Angleži pa so ga kot vse domobrance zvičajno in podlo izročili Titovim partizanom. Posrečilo pa se mu je s še nekaterimi soborci uiti z vlaka, ki ga je peljal v gotovo smrt.

Po srečni rešitvi se je Vinko umaknil v Italijo. Kot podjeten in sposoben človek si je v nekaj letih znal ustvariti položaj. Postal je lastnik treh hotelov-penzionov v Rimu - (Bled, Daniela, Emona). Pozneje je l. 1984 v Gorici v samem mestnem središču dokupil znani hotel (Palace Hotel) in ga upravljal do smrti. V Rimu si je v poslovnem svetu pridobil ugled in celo postal predsednik združenja hotelirjev. Ker se je uveljavil na gostinstvo-turističnem področju je bil odlikovan s priznanjem "viteza dela". Pokojni Vinko ni nikdar skrival

svojega slovenskega izvora. Ne pred javnostjo ne pred oblastmi. Ni se bal, da bi mu to kot osebi in poslovnežu škodilo. Obratno: tujci so ga čislali, tega pa je bil manj deležen med sorojaki v zamejstvu. Komunistični režim v matični domovini (udba), njegovi simpatizerji v zamejstvu in mnogi mediji so z blatenjem - in izsiljevanjem - izrabljali Vinkovo medvojno protikomunistično in protirevolucionarno udejstvovanje, dosegli, da so bili mnogi hladni do njega in nekateri so se ga očitno izogibali.

Korektnih prijateljev je imel malo. Če je le mogel, zamajski dnevnik ni lepo pisal o njem. To se je videlo tudi pri procesu, ki ga je režim insceniral proti njemu. Vinka je to bolelo in večkrat se mi je potožil.

Pokojni Vinko se ni nikdar sramoval svojega (so)delovanja v domobranstvu in ga je povsod in vedno priznaval. Odločno pa je zanihal kakršnokoli povezavo z gestapom. Med vojno domobransko geslo: mati, domovina, Bog, mu je bilo vodilo vse do smrti.

Aktivno je sodeloval v domobranskih izseljenskih organizacijah in jim gmotno pomagal.

/dalje Martin Kranner

Veliko vrednot pri Slovencih, ki pa jih politika ne upošteva

S spremembo ustave tudi do hitrejšega ustanavljanja pokrajin

Najvažnejša dogodka v slovenski politiki in državi sta bila v prejšnjih dneh: izredno zasedanje parlamenta, v katerem so obravnavali predloge za spremembo ustave, ki jih domnevno zahteva zlasti vključevanje Slovenije v Evropsko zvezo; drugi pogovor v seriji razprav o prihodnosti Slovenije, ki jih vodi predsednik države dr. Janez Drnovšek.

Državni zbor je podprl šest od skupaj trinajstih predlogov za spremembo ustave. Nanašajo se na razna področja, ki bi jih po predhodnem postopku v ustavni komisiji in parlamentu na novo uredili. A to bi lahko trajalo dalj časa, nemara celo nekaj let. Sprejet je bil predlog vlade za spremembe treh členov ustave, s čimer bi zagotovili ustrezno pravno podlago za zakonsko oblikovanje pokrajin. Poslanci iz opozicijskih strank so ob tem opozorili, da za ustanavljanje regij oz. pokrajin tudi doslej ni bilo nepremostljivih ovir, toda vlada in parlamentarna večina sta nasprotovale oblikovanju druge ravni lokalne samouprave, ker hočeta ohraniti centralizirano oblast in državo.

Pokrajine v Sloveniji so čedalje bolj potrebne tudi zaradi vstopa Slovenije v evropsko povezavo, kjer bodo delovale kot partner evropskih strukturalnih skladov in v čezmejnem regionalnem sodelovanju, denimo, tudi z Italijo. Strokovnjaki iz projektne skupine za regionalizem, ki jo je

imenovalo Ministrstvo za notranje zadeve, so z večino glasov sprejeli stališče, da bi bilo Slovenijo najbolje razdeliti na osem pokrajin. Zavrnili so torej členitev države na tri pokrajine, ker bi slednja upoštevala zgolj eno razvojno os v Sloveniji, in sicer tisto, ki vključuje Ljubljano, Maribor in Koper. Omenjeni predlog torej zavrača predlog skupine poslancev, pretežno iz LDS, naj bi celotna Primorska bila samo ena pokrajina s sedežem v Kopru. Predlagan je ustanovitev osrednjeslovenske (ljublanske) pokrajine, primorske (kopske), gorenjske, goriške, savinjske, dolenske, pomurske in podravske pokrajine. Skladno z omenjenimi stališči o regionalizaciji Slovenije je predsednik državnega zbora oz. poslanec iz Šempetra pri Gorici Borut Pahor že poslal v parlamentarni postopek predlog zakona o severnoprimorski oz. Goriški pokrajini.

Ob ponovnem razpravljanju o regionalizaciji Slovenije utemeljujejo tudi razloge za oblikovanje t.i. čezmejnih regij. Krajevne oblasti, razne organizacije, društva in gospodarska podjetja z območja

Goriške, ki so vključeni v t.i. Protokol o sodelovanju, predlagajo oblikovanje Goriške evroregije. Temeljiteje razprave o tem predlogu še ni bilo, o njem se tudi slovenska vlada še ni opredelila. Pojasniti gre, da Goriška evroregija ni v nasprotju s pobudo predse-

dnika dežele Furlanije-Juljske krajine Riccardo Illyja, ki razmišlja o skupni čezmejni regiji, ki bi segala od Koroske, prek Slovenije in Furlanije-Juljske krajine do Benetk oz. dežele Veneto, pa do Istre in Reke.

Najbrž je tako zasnovana čezmejna regija povezana tudi z zahtevo, skoraj ultimatoma, ki ga je Riccardo Illy postavil na sestanku s koprskim županom Borisom Popovičem in predstavniki slovenske vlade, 20. t.m. v Kopru, da se mora Slovenija najkasneje do 15. decembra odločiti, ali soglašata z gradnjo skoraj šest kilometrov dolge železniške povezave med Koprom in Trstom.

CERKEV ZA PODOBEN POLOŽAJ KOT PRI SOSEDIH
Predsednik države dr. Janez Drnovšek je 19. t.m. pripravil drugi posvet širšega projekta o prihodnosti Slovenije. Skoraj 35 razpravljalcev

iz vseh intelektualnih poklicev in krogov je šest ur govorilo o vrednotah v naši družbi. Filozof dr. Tine Hribar je ponovil mnenje, "da smo Slovenci nesrečen narod, ker do povojnih pobojev še vedno nismo zavzeli jasnega stališča in da mrtvih še vedno nismo pokopali". Opozoril je, "da sprave ni mogoče vsiliti in da tisti, ki so naredili zločin, ne morejo zahtevati sprave, ampak le prosijo za odpuščanje". Za Janeza Janšo so pomembni zgledi, "toda glede tega je položaj v Sloveniji katastrofalen, saj je slabo delo celotno nagrajeno". Dr. Janez Juhant (na sliki) s teološke fakultete je menil, "da bo imela pravičnost učinek, če se bo vsak na visokem položaju zavedal svoje minljivosti". Dr. Anton Stres iz mariborske škofije je zanikal, "da Cerkev želi stare čase in stare privilegije, želi si le, da bi bil njen položaj v Sloveniji podoben kot v sosednjih državah". Dr. Jože Krašovec je poudaril, "da nobena druga civilizacija nima globlje utemeljite vrednot kot judovsko-krščanska, ki vse postavlja na načelo vrednosti človeka kot osebnega bitja. Slovenija naj zato prizna edinstveno vlogo Svetega pisma in mu podeli ustrezno mesto v družbi". Žal pa vrednot, obravnavanih pri državnem poglavarju v parlamentu, vladi in nasploh v politiki ne upoštevajo ali pa jih uporabljajo zgolj za potrebe in koristi strank in posameznih politikov.

Marjan Drobež

Strokovni posvet zgodovinarjev v Novi Gorici Goriška mora tudi zaradi svoje preteklosti postati samostojna pokrajina

V Novi Gorici je bil 14. t.m. strokovni posvet zgodovinarjev z naslovom Mednarodne zveze na Goriškem v 20. stoletju, eden od temeljev za sodobne povezave na slovenski zahodni meji. Na njem je sodelovalo enajst predavateljev in je bil posvečen zgodovinskemu dogodku na naših tleh pred šestdesetimi leti, kakršna sta bila tudi razpad (kapitulacija) Italije 8. septembra leta 1943 in množična vstaja primorskega ljudstva, ki je dosegla vrh na goriški fronti. Posvet je vodila magistra Slavica Plahuta iz Goriškega muzeja, ki je v sporočilu za javnost zapisala, "da se z njim zgodovinarji vključujejo tudi v priprave na bližnjo vključitev Slovenije v Evropsko zvezo. Ta povezava pomeni novo pomembno etapo v razvoju Goriške in njenih mednarodnih odnosov ter povezav. Predavatelji so osvetlili 125-letne mednarodne odnose in povezave na slovenski zahodni meji in še posebej na Goriškem, ki se je v tem obdobju znašla kar v štirih različnih državah. Bila je sredstvo za plačevanje zavezništva med prvo svetovno vojno in vojaški upravi po njej, vmesni prva in druga svetovna vojna pa sta jo postavili na samo stičišče različnih vojskujočih sil in političnih ter ozemeljskih interesov, zato tudi na prizorišče ostrih spopadov. Danes je Goriška razdeljena na dve državi. Mejnost z različnimi narodi in kulturami, prehodna lega in križanje mednarodnih interesov ter barantanja za

njeno pripadnost so jo silili v posebne mednarodne odnose in povezave." Magistra Slavica Plahuta je tudi spomnila, "da danes Goriška, kljub bogati raziskovalni tradiciji in mejni legi, nima organiziranih raziskovalnih središč ali ustanov, ki bi sistematično preučevala različna zgodovinska obdobja in druge družboslovne teme in s tem prispevala k širšemu poznavanju lastne zgodovine in drugih družboslovnih področij. S tem posvetom, s pritegnitvijo vodilnih slovenskih in italijanskih zgodovinarjev, kot z drugimi podobnimi prireditvami... želimo vzpodbujati zanimanje za lastno preteklost, za lastno kulturo in za druge družboslovne teme ter tako prispevati k njihovemu raziskovanju in spoznavanju."

Na Posvetu so s svojimi prispevki stopetindvajsetletne mednarodne odnose in povezave na slovenski zahodni meji in še posebej na Goriškem osvetlili naslednji zgodovinarji: dr. Branko Marušič, dr. Milica Kacin Wohinz, dr. Slavica Plahuta, dr. Nevenka Troha, Nataša Nemeč, prof. dr. Jože Pirjevec in prof. dr. Liliana Ferrari. Predavatelji so na strokovnem posvetu v Novi Gorici v okviru svojih tem ocenili tudi nekatere vidike sedanjega zgodovinopisja o Goriški, pa tudi tekoče politike. Pri tem je bil stvaren tudi dr. Branko Marušič, morda najboljši poznavalec goriške preteklosti. Opozoril je, denimo, "da je načrtovanje le ene upravno-administrativne enote na Primorskem (najbrž je mislil na koprsko območje) premalo preiščeno dejanje, graditev samo enega vseobsegajočega središča (gospodarstvo, kultura, šolstvo, Univerza) na tem območju pa pomeni nepoznavanje preteklosti in tudi zahtev in sposobnosti naših ljudi. V soočanju današnjih dni severni del Primorske pogosto daje vtis utrujenosti in kot da je brez zamisli, zastrt v preteklost, a ga zagotovo ne obvladuje ljubosumje. Južni del pa je agilnejši v iskanju neke nove istovetnosti, pri čemer iskanje pogostokrat presega, tudi ob pomoči slovenskega središča, meje lepega obnašanja. Opozorilo na 130-letni jubilej učiteljskega v Kopru, z očitnim namenom dokazovanja važnosti tega kraja za slovensko šolstvo, pri tem pa molčati, da se je moralo učiteljske leta 1909, ker so bile v Kopru težave tudi spričo tamkajšnjega italijanstva, preseliti v Gorico, ne more biti drugega kot zavajanje. Pa še. V obrazložitvi k povabilu na koprski simpozij prihodnje leto ob 50. obletnici londonskega memorandum je naglašena, kot posledica tega dogodka, rešitev tržaškega vprašanja in začetek gradnje kopskega pristanišča. Ni pa omenjeno, da je memorandum odprl tudi pot videmskemu sporazumu in s tem novemu življenju v obmejnem prostoru, kamor sodi tudi Goriška."

Anton Štrancar, župnik

Briški časnik / Spomin na Anko Černic Tema trimesečja: jesen življenja

Mnogi Brici kljub poznim letom ter zdravstvenim in drugim težavam še naprej marljivo delajo, čeprav dobro živijo in jim ne grozi pomanjkanje

Nova številka Briškega časnika, glasila občine Brda, obravnava predvsem problematiko starejših ljudi, ki so si po dolgem obdobju trdega dela zaslužili pokoj in počitek, a ju odklanjajo. Znana je namreč, da so Brici nemara najbolj delavni v Sloveniji, t.i. deloholiki, ki komaj kdaj pomislijo na preda in počitek.

O tem je napisala uvodnik Alenka Pegan Colja. V svojem zapisu poudarja, "da je v Brdih veliko ljudi v tako imenovanem tretjem življenjskem obdobju, ki imajo srečo, da jim zdravje kar dobro služi. Kljub temu da bi lahko upočasnili življenjski ritem in uživali v pokoju, še vedno kot mravljje pridno gojijo vinsko trto in pridelujejo odlične sorte belih in rdečih vin, obirajo sadje, skrbno obdelujejo vrtove. V starejših Bricih živijo tradicija, ljubezen in trdna navezanost na rodno grudo, ki je nekoč pomenila glavni vir preživetja. Mestni človek ne more razumeti, zakaj ti ljudje tako skrbno bedijo nad vsem, ko so vendar v zaslužnem pokoju. Tako se

ustvarja mit o delovnih ljudeh v Brdih, o katerih kroži šala, da ne umrejo, pač pa se "zgulijo" od dela. Glede na vse to lahko sklepamo, da v Brdih tretje življenjsko obdobje ne pomeni obilice neizrabljenega časa. Mogoče bi morali imeti v Brdih še četrto življenjsko obdobje, ki bi bilo namenjeno zgolj počitku in veselju ob spominih na goro opravljenega dela. Toda, saj veste, Brici ostajajo Brici, tudi četrto življenjsko obdobje bi izkoristili skoraj v celoti za delo". Svoja razmišljanja o starejših ljudeh v Brdih so objavili tudi drugi avtorji prispevkov. Tako je Center za socialno delo v Novi Gorici, ki svojo dejavnost izvaja tudi v Brdih, sporočil, da je v tej občini 21,5% prebivalcev starejših od 65 let. Pomoč na domu nudita dve oskrbovalki omenjenega centra, prejema pa jo vsak dan od trinajst do petnajst družin. Poleg pomoči na domu Center za socialno delo izvaja tudi neprekinjeno telefonsko varovanje. Stroške v veliki meri financira občina Brda. V novi številki Briškega časnika so

objavljena tudi poročila o delovanju društev upokožencev, prispevki iz domov upokožencev v Novi Gorici in v Prvačini, kjer prebiva precejšnje število starostnikov iz Brd, in zapis župana občine Brda Franca Mužiča. Odgovarja tistim, ki so se zavzemali za odprtje doma upokožencev oz. starejših ljudi, v zgradbi nekdanje osnovne šole v Kozani. Navaja, "da občina finančno podpira sedanje oblike pomoči starejšim ljudem in da torej ustanovitve doma upokožencev vsaj za sedaj ni potrebna". Župan je tudi zapisal, "da je sedanj način oskrbe za starejše občane tudi po mnenju in ocenah strokovnjakov humanejši in bolj življenjski, saj omogoča človeku, da jesen življenja prebije v svojem domačem okolju".

V novi številki Briškega časnika so v okviru običajnih rubrik objavljena tudi poročila o dogodkih in zanimivostih v Brdih. Poseben zapis je namenjen Anki Černic, učiteljici v pokouju in vsestranski kulturni delavki iz sosednjega Števerjana, ki je umrla konec preteklega junija. Poudarjeno je, "da je svoje znanje in sposobnosti v kulturnih društvih, krščanskih ustanovah in zvezah razdajala do zadnjega hipa. Zaradi tega se Anki Černic nikoli ne bomo mogli dovolj oddolžiti".

M.

Blagoslovil jih je koprski škof M. Pirih Obnovljene freske v Podnanosu

V nedeljo, 23. novembra 2003, ob 15.00 je bila predstavitve in slovesno odprtje obnovljenih gotskih fresk v stranski kapeli župnijske cerkve v Podnanosu. Restavratorsko delo je predstavil dipl. restavrator Andrej Jazbec, blagoslovil pa jih je koprski škof Metod Pirih.

Gre za freske, ki so nastale okrog leta 1481 in spadajo med najlepše v Sloveniji. So delo delavnice, ki jo umetnostni zgodovinarji povezujejo z imenom v Furlaniji delujočega kiparja Leonarda Thannerja in slikarjem Antonijem de Firenze, vendar tako ime mojstra, kot tudi sodelavcev, ki so ustvarili to poslikavo, za zdaj še ni znano.

Restavratorska dela so se pričela leta 1998, ko so bile znane le freske za oltarjem v stranski kapeli. Podroben pregled oboka pa je pokazal, da se pod beležem na oboku kapele skrivajo freske, ki so bile v celoti ohranjene. V šestih letih so bile tako restavrirane freske na stenah za oltarjem, na oboku in ostanki fresk na stenah, ki pa so bile zaradi zidarskih posegov poškodovane. Delo je bilo zak-

ljučeno v letošnjem poletju.

Freske za oltarjem prikazujejo: apostola sv. Jerneja, sv. Filipa, sv. Jakoba starejšega, svetega Vida (zavetnika cerkve), sv. Ahaca in sv. Modesta. Na oboku je v središču Kristus z odprto knjigo in napisom: Ego sum lux. Kristusa obkrožajo štirje starozavezni preroki: Danijel, Izaija, Ezekiel in kralj David, v zaključku prezbiterija še šest svetnic.

Na polju za oltarjem je upodobljen motiv sonca in lune.

Na špaletah dveh gotskih oken so v zgornjem nivoju upodobljeni svetniki: sv. Lovrenc, sv. Štefan in neznan svetnik (kralj), v spodnjem pa tri svetnice: sv. Helena, sv. Marija Magdalena in neznan mučenka.

Restavratorska dela je izvajal Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, območna enota Nova Gorica, Delpinova 16, sama dela pa je vodil dipl. restavrator Andrej Jazbec. Finančno breme sta si porazdelila Ministrstvo za kulturo RS in občina Vipava.

Anton Štrancar, župnik

ZAVAROVALNIŠKI KOTIČEK

Stojan Pahor

Nezgodno zavarovanje (1)

Namen nezgodnega zavarovanja je zagotovitev finančne varnosti v primeru nepričakovanih dogodkov. Ta oblika zavarovanja je koristna predvsem za osebe, ki opravljajo svobodne poklice (obrniki, razni posredniki, itd.). Do slednjih namreč javni socialno zdravstveni sistem ni izredno radodaren. Resne premoženjske posledice zaradi nezgode lahko občutijo tudi osebe, ki "uradno" ne delajo, npr. hšna gospodinja. Trajna invalidnost lahko študentu prepreči šolanje in bodoče vključevanje v delovni svet. Samo med hišnimi zidovi pride v Italiji do preko 10.000 nezgod s smrtnim izidom in do več tisoč primerov hujše nepokretnosti.

Za nezgodo imamo nena- den in od zavarovalničeve volje neodvisen dogodek, ki deluje od zunaj in naglo na zavarovalniško telo, pri čemer se zavarovana oseba izvnen hotene- ga delovanja in svoje volje poškoduje. Posledica je lahko smrt, popolna ali delna invalidnost, začasna delovna nezmožnost ali okvara zdravja, ki zahteva zdravljenje v zdravstveni ustanovi. V dopolnitve te definicije, ki jo navadno vsebujejo police, uvrščamo med nezgode tudi naslednje nevarnosti: utopitev, zadušitev, zastupitev, sončarica, poškodbe kot posledica slabega počutja in lastne neprevidnosti. Navadno nezgodna zavarovanja izključujejo naslednje primere, ki za večino prebivalstva ne pridejo v poštev: opravljanje nevarnega športa (boks, težka atletika, rugby, itd.), avtomobilsko tekmova-

nje, poškodba kot posledico infarkta. Zavarujejo se lahko osebe stare največ 75 let, ki ne bolehaajo zaradi posebno težkih bolezni in ne kažejo znakov zastojevnosti (alkohol, mamila).

Obstaja veliko različnih vrst nezgodnih zavarovanj, najbolj pogosta pa so naslednja: 1) Polno nezgodno zavarovanje (kritje pri opravljanju poklica in izvnen njega); 2) nezgodno zavarovanje pri opravljanju posebnih dejavnosti (npr. športniki) in poklicev; 3) nezgodno zavarovanje članov gospodinjstva; 4) nezgodno zavarovanje voznikov; 5) skupinska zavarovanja turistov, članov raznih združenj, itd. V prvem primeru zavarovalniško kritje je časovno in geografsko neomejeno. Višina zavarovalne premije je odvisna od: 1) Stopnje zavarovalne vsote (it.: *massimale assicurato*); 2) časa trajanja zavarovanja; 3) vrste poklica, ki ga opravlja zavarovanec; 4) od ostalih nevarnosti, ki vplivajo na višino zavarovalne premije. Mi- zar in električar sta poklica z visokim tveganjem, zato je premija v primerjavi z drugimi poklicnimi figurami nekoliko višja.

Zavarovalnice do dogovorene zavarovalne vsote zagotovo izplačilo za naslednje primere: 1) Smrt in trajna invalidnost zavarovanca; 2) dnevna odškodnina; 3) nadomestilo za bolnišnični dan; 4) stroški zdravljenja.

Bralci lahko sodelujejo pri naši rubriki z vprašanji in pripombami. Elektronska pošta: s.pahor@tin.it.

Za sladnosnede, a ne samo

Mednarodni sejem sladoledarstva

V tem tednu je v kraju Longarone v Benečiji potekal mednarodni sejem sladoledarstva, kjer predstavljajo vse novosti na področju obrtnega izdelovanja sladoledov. Ker je izdelek zelo sezonski, morajo operaterji že sedaj naročiti morebitne nove stroje in naprave, ki jih bodo lahko sladoledarji uporabili že v naslednji poletni sezoni.

Ta ekonomska panoga, ki postaja vse bolj zanimiva in donosna, ima predvsem v Benečiji bogato tradicijo. Že v 19. stoletju so prebivalci me-

sto bili v zadnjih letih zelo uspešno, kar pa seveda ne pomeni, da se sektor ne ubada z raznimi težavami. V letu 2003 so tako zabeležili izredno veliko

obrat nudi. Vse to morajo sladoledarji upoštevati, ko se odločajo za prenovitev svojih obratov, ravno tako pa upoštevajo tudi tovarne, ki to opremo izdelujejo.

V zadnjih letih so zabeležili izredno veliko pozornost na kvaliteto proizvoda, na spoštovanje higienskih norm in na uporabo svežih sestavin. Potrošniki postajajo zelo pozorni na sestavine, ki jih sladoledar uporablja. V zadnjih letih se je namreč povečalo povpraševanje po probiotičnih sladoledih, pa tudi po sladoledih, ki vsebujejo biološko pridelane surovine.

Največji problem predstavlja dejstvo, da potrošniki še vedno menijo, da je sladoled le poletna sladica in da se porabe v zimskih mesecih močno zmanjša.

Tega pojava pa ne beležijo v severni Evropi, kjer je povpraševanje po sladoledu skozi vse leto precej podobno. Obrtni sladoledarji pa se v zadnjih letih srečujejo z novo težavo: na tržiču se so pojavile najrazličnejše zmesi polproizvodov, ki omogočajo vsakomur, da pripravi sladoled sam in to tako, da vsebino do- ločene vrečke zmeša z vodo

ali mlekom. To seveda ni več tipični sladoled iz obrtne delavnice, ki naj bi vseboval jajca, mleko, smetano, sveže sadje, pač pa malo vode in veliko kemije. Številni obrtni sladoledarji pa prodajajo to zmes za tipični italijanski sladoled. Združenje sladoledarjev severovzhodne Italije se že dalj časa bori za večji nadzor, saj bi na tak način zaščitili svoje visoko kvaliteten izdelek.

Kot v drugih ekonomskih dejavnostih pa se tudi sladoledarji srečujejo z velikimi težavami pri iskanju naslednika. Mladi imajo danes različne interese, ki se zelo razlikujejo od želj njihovih staršev, ki bi radi svoje obrate, doma ali v tujini, prepustili svojim otrokom. Vse več mladih ima višjo izobrazbo in ti se raje zaposlijo kje drugje, stari pa so zaradi utrjenosti in starosti prisiljeni obrat zapreti ali, v najboljšem primeru, prodati.

Če je povpraševanje v Italiji zelo vezano na poletni čas, se obrtniki ozirajo tudi na zelo oddaljena tržišča, kot sta npr. Južna Amerika in Južna Afrika, kamor vsako leto odpotuje zelo veliko turistov. V te dežele izvažajo tako tehnologijo kot znanje. Zelo veliko povpraševanje prihaja iz raznih evropskih držav, predvsem iz Nemčije in Španije, zelo pomembni pa postajajo tudi izvozi na Kitajsko, na Japonsko in v Savdsko Arabijo. V Južni Ameriki pa postaja vedno bolj zanimivo argentinsko tržišče. Ravno tako že nekaj let organizirajo v Italiji tečaje, kjer se bodoči sladoledarji učijo te umetnosti. Obiskujejo pa jih tako tečajniki, ki prihajajo iz evropskih držav, kot tudi tečajniki iz bolj oddaljenih krajev.

Mara Petaros

Delovanje sladoledarn je povpraševanje po končnem izdelku, pa tudi po strojih, opremi in pohištju za sladoledarne. Kot so se v letih spremenili okusi potrošnikov in so se morali sladoledarji počasi prilagoditi tem novim željam, tako morajo postopno spremeniti tudi opremo sladoledarn. V zadnjih letih so sladokusci zelo pozorni na opremo, na barve pohištva, na toplino, ki

Delovanje sladoledarn je povpraševanje po končnem izdelku, pa tudi po strojih, opremi in pohištju za sladoledarne. Kot so se v letih spremenili okusi potrošnikov in so se morali sladoledarji počasi prilagoditi tem novim željam, tako morajo postopno spremeniti tudi opremo sladoledarn. V zadnjih letih so sladokusci zelo pozorni na opremo, na barve pohištva, na toplino, ki

SLOVENIJA

Izjava Goriškega društva za kakovost bivanja

Odločno zoper odlagališče za radioaktivne odpadke na območjih Mirna in Kostanjevica na Krasu

Naselja na Goriškem in v Vipavski dolini so že zdaj obremenjena z odpadki in celo strupi, reka Vipava pa je na nekaterih odsekih postala kanalizacija

Goriško društvo za kakovost bivanja, ki deluje v Novi Gorici, je svetnikom občine Miren-Kostanjevica na Krasu, tamkajšnjim prebivalcem, občanom na drugih območjih ter sredstvom javnega obveščanja poslalo pismo s pozivom, naj skrbijo za zavarovanje okolja, narave in življenjskih danosti. Poziv in opozorila je Goriško društvo za kakovost bivanja poslalo predvsem zaradi tega, ker so se pojavile domneve o tem, da bi v občini Miren-Kostanjevica uredili prostor za skladiščenje radioaktivnih odpadkov, ki nastajajo v Sloveniji.

Društvo seveda omenjenemu predlogu in nameram odločno nasprotuje in opozarja, "da bi takšno onesnaženje imelo strahovite posledice na Krasu, v Vipavski dolini in sploh na Goriškem. Občina Miren-Kostanjevica obsega tako nižinski del z obsežnimi kmetijskimi po-

vršinami, kot tudi del Krasa, ki je spričo naravne lepote in izboljšanih pogojev za življenje zelo privlačen za poselitev. Sicer je osiromašenje prostora in bivanjskih vrednot na območju Mirna in Vrtojbe že doslej zavzelo velik obseg. Neodgovorno in neosveščeno so izkoriščali gramoznice, v njih je polno smeti, nasploh pa se niso sanirane. Veliki nasadi hrusk in drugega sadja so zaradi velike in pogoste uporabe škroplil hudo obremenili okolje bližnjih naselij in posledice še zmerom niso odpravljene. Nihče noče raziskati, kakšne posledice je uporaba strupov povzročila v vodi podtalnici, in tudi tega, kako so strupi vplivali na zdravje ljudi."

Goriško društvo za kakovost bivanja v omenjenem dokumentu nadalje zatrjuje, "da je reka Vipava postala podobna velikemu kanalizacijskemu kanalu. Brez odloč-

nih posegov in skrbi za površitev nekdanjega stanja te reke mladi rodovi ne bodo nikoli spoznali v njeni nekdanji lepoti, vonju in svežini. Naj reka Vipava ne ostaja le nemi opomin brezbriznosti vseh, ki živijo ob njej."

Zaradi omenjenih in drugih razlogov Goriško društvo za kakovost bivanja opozarja, "da nobena odškodnina ne bi mogla utemeljiti in opravičiti ureditve skladišča za radioaktivne odpadke na Goriškem. Vsaka drobnjakarska

miselnost ali egoistična zazrtost v krajevne koristi bi celotno območje vodila v obrobnost in propad." Sicer pa moramo poudariti, da zamisel Agencije za radioaktivne odpadke, da bi odlagališče zanje morda uredili v občini Miren-Kostanjevica, prebivalci in njihovi predstavniki v Vipavski dolini in drugod na Goriškem odločno zavračajo.

V omenjenem pismu Goriškega društva za kakovost bivanja, ki so ga poslali tudi Novemu glasu, prebivalce Mirna vabijo, naj se povežejo s prebivalci sosednjih naselij v Italiji za zaščito okolja in skupnih interesov. To bi bilo potrebno zaradi vpliva čezmejne sežigalnice odpadkov, katere vonje oz. vplive občutijo tudi v Mirnu.

M.

Deset let prenovljene igralnice Perla v Novi Gorici

V znani novogoriški igralnici Perla gospodarske družbe HIT je bila 13. t.m. zvečer slovesnost ob deseti obletnici obratovanja prenovljene igralnice. Na družabnost, ki je vsebovala domači in mednarodni program, je vodstvo Perle oz. družbe HIT povabilo kar okoli 2.500 gostov, med katerimi je bilo veliko rednih obiskovalcev igralnice in tudi znanih imen iz političnega in javnega življenja. Perla je največja igralnica družbe HIT. V desetih letih jo je obiskalo okoli 8 milijonov 250 tisoč gostov. Med njimi jih je bilo daleč največ, kar okoli 98% iz Italije.

Smrtno nevarnemu azbestu izpostavljenih okoli 1.500 delavcev

Agencija za okolje, prostor in energijo pri ministrstvu za okolje in prostor je podjetju Robnik International v Ljubljani kot prvemu v Sloveniji izdala koncesijo za odstranjevanje azbesta iz stanovaljskih, poslovnih in drugih zgradb in objektov. Pri tem bo sodelovalo z Zavodom za varstvo pri delu, ki bo pri odstranjevalnih delih meril prisotnost in koncentracijo azbesta, in z javnim podjetjem Snaga v Ljubljani, ki bo poskrbelo za pravilno in varno shranjevanje azbestnih odpadkov. Po podatkih Nacionalnih smernic za azbest je v Sloveniji kar 33% vseh poslopjij še zmerom pokritih z azbest-cementno kritino, t.i. salonitkami. V vodovodnem omrežju je okoli 800 km cevi iz salonita, vendar izvedenci zatrjujejo, da uživanje vode, ki teče v teh ceveh, ni zdravju nevarno. Kljub kampanji in tudi zakonu, ki prepoveduje delo in promet z azbestom, menijo, da je v Sloveniji še vedno okoli 1.500 delavcev, ki so izpostavljeni omenjeni življenjsko nevarni oz. rakotvorni surovini.

Slovenska vojska največji delodajalec v državi

V službi za stike z javnostjo v slovenskem obrambnem ministrtvu so za naš časniki posredovali podatke o sedanjem številčnem stanju slovenske vojske, potem ko so v državi pred kratkim odpravili obvezni nabor. V enotah, poveljstvih in službah slovenske vojske imajo zdaj skupaj 1.721 poklicnih vojakov, in kar 2.039 podčastnikov in 1.509 častnikov. Če dodamo še civilne uslužbence, število zaposlenih v slovenski vojski znaša skupaj 6.049. Očitno je, da je podčastnikov in častnikov za sedanje in tudi prihodnje potrebe vojske veliko preveč. Gre po večini za kadre, ki so sodelovali v nekdanjih četah teritorialne obrambe in tudi v akcijah in bojih za slovensko neodvisnost, sedaj pa čakajo na upokojeve ali pa na prerazporeditev na druga delovna mesta, v t.i. civilni sferi. V slovenski vojski medtem intenzivno novičajo nove poklicne vojake. Obrambno ministrtvo je zaradi tega postalo največji delodajalec v državi. Odziv je na posameznih območjih različen, na splošno pa je pridobivanje novih vojakov in tudi vojakinj uspešno. Vojska naj bi bila po merilih, ki ustrezajo tudi zvezi NATO, katere član naj bi maja leta 2004 postala tudi Slovenija, oblikovana do leta 2010. Sestavljalo jo bo osem tisoč poklicnih vojakov in štiri tisoč pripadnikov t.i. prostovoljne pogodbene rezerve.

Pogovor / Ivo Špacapan

“Projekt Rast združuje zamejska športna društva”

Odbojarska prvenstva so že v polnem teku, velika novost letošnjih moških prvenstev pa je projekt Rast, ki združuje vsa zamejska društva, ki se ukvarjajo z moško odbojko. O celotnem projektu, predvsem pa o vlogi, ki jo v njem igra Olympia, smo se pogovorili z njenim predsednikom Ivom Špacapanom (na sliki čepa zadnji na desni).

Ivo, pri Olympii je letos veliko novosti. Nam lahko opišeš ekipo?

Letos smo skupaj z ostalimi zamejskimi društvi, ki delujejo na področju moške odbojke, ustvarili projekt Rast. Znotraj tega projekta je vsaka ekipa prispevala svoje najbolje igralce prvi ekipi-Rast Imsa, ostala društva pa so korenito spremenila svoje postave. Pri Olympii (kot pri Slogi na Tržaškem) smo znotraj tega projekta prevzeli odgovornost za delo z mladimi. Zato sestavljajo letošnjo ekipo sami mladi igralci, stari od 13 do 20 let. Ekipa nastopa v D ligi in jo vodi Diego Poletto. Sponzor je Zadrudna kreditna banka Doberdoba-Sovodnje.

Kaj vas je privedlo do odločitve, da se odpoveste C ligi in začnete od D lige?

Do odločitve je prišlo, ker smo na Goriškem razpolagali s številnimi mladimi in perspektivnimi igralci in smo se zavedeli, da jim je čimprej treba dati priložnost, da se izkažejo in da si pridobijo izkušnje. Odločili smo se za ekipo

samih mladih, ker prisotnost starejših igralcev lahko mlade odbojkarje spravi pod nepotreben pritisk, ki jim ne dopušča, da bi odbojcarsko rasli v sproščenem in mirnem okolju. D ligo smo izbrali, ker si jo je lani zaslužila naša ekipa prve divizije in je liga najprimernejša za tako mlado ekipo, kot je naša.

Lansko leto je tudi Sloga igrala v D ligi z mladimi in je skoraj dosegla napredovanje v C ligo. Katere cilje imate pa vi?

Naš cilj je preprosto obstanek v ligi. Ne smemo pa pozabiti, da je naš prvi in najpomembnejši cilj rast mladih, tako da bi lahko v enem ali dveh letih nekateri izmed naših sedaj

ljudi. D ligo smo izbrali, ker si jo je lani zaslužila naša ekipa prve divizije in je liga najprimernejša za tako mlado ekipo, kot je naša.

Ste v odboru z ekipo zadovoljni?

Ne samo zadovoljni, smo navdušeni!

Ivo, kako odgovoriš vsem tistim, ki so vam očitali, da je Olympia v projektu Rast izgubila svojo dolgoletno identiteto?

Znotraj projekta Rast sem se osebno predvsem potrudil,

da bi se čim bolj uveljavila in da bi čim več važnosti dobila prav matična društva, ki so prvi pogoj za skupno doseganje višjih rezultatov. Mladi, ki danes nastopajo v vrstah Olympie, bodo prav od našega okolja morali črpati energije in moči. Pri Olympii smo navdušeni nad to pomembno, vzgojno nalogo, ki jo imamo z mladimi.

Kako potekajo odnosi med odborniki zamejskih društev?

Odnosi so zelo dobri. Redno se srečujemo in so vse seje in pogovori med nami izredno plodni. **Katere so tvoje želje za nadaljnji razvoj projekta Rast?**

Moja želja je ena sama in enostavna: da bi šlo tako naprej, da bi med društvi in znotraj posameznih društev vedno znali ohraniti tako navdušenje kot sedaj. **Bo Olympia znotraj projekta Rast vedno imela nalogo, da skrbi za mlade?**

Olympia si je znotraj projekta Rast prevzela odgovornost za delo z mladimi in računamo, da bomo to nalogo obdržali še naprej. Delo z mladimi je izredno naporeno, saj od nas odbornikov zahteva stalno prisotnost in pozornost. Mladi pa nam dajejo tudi polno velikih zadovoljstev. **Mladi iz ekipe D lige redno hodijo tudi na treninge z Bastianijem, ki je trener tržaškega prvoligaša Adriavolley**

Olympia si je znotraj projekta Rast prevzela odgovornost za delo z mladimi in računamo, da bomo to nalogo obdržali še naprej. Delo z mladimi je izredno naporeno, saj od nas odbornikov zahteva stalno prisotnost in pozornost. Mladi pa nam dajejo tudi polno velikih zadovoljstev.

in nekdanji trener mladinske reprezentance? Kako potekajo ti treningi?

Za te treninge je odgovoren trener Sloge Ivan Peterlin. Mladi iz Gorice in Trsta so razdeljeni po starosti v dve skupini. Vsaka gre enkrat na dva tedna na trening v Trst. Tam trenirajo pod vodstvom Bastianija, ki je za mlade res odličen trener, saj zna prisluhniti vsem njihovim potrebam.

Kako je s publiko na tekmah Olympie?

Publike je kar precej in naša telovadnica je skoraj ved-

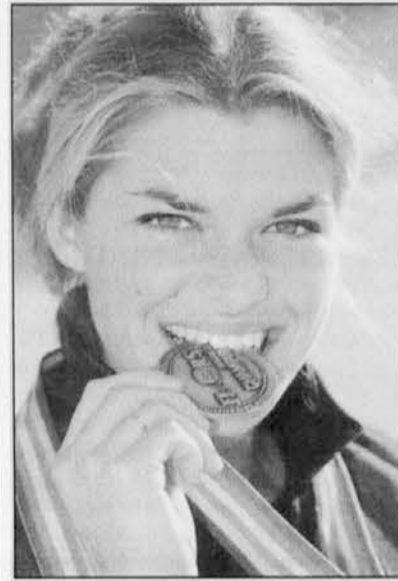
no polna. Upam pa, da bo gledalcev vedno več, ker mladi potrebujejo okoli sebe veliko publike in navdušenja. Zato vabim vse, ki jim je pri srcu odbojka in predvsem rast naših mladih, da jih pridejo vedno številnejši bodrit in spodbujati!

Peter Špacapan

OBVESTILO

ŠPORTNO ZDRUŽENJE Olympie prireja v petek, 12. decembra, ob 20. uri športno božičnico v družbeni telovadnici na Drevoredu 20. septembra 85 v Gorici. Vabljeni!

Tanja Romano svetovna prvakinja

Tržaška kotalkarica Tanja Romano je na svetovnem prvenstvu v Buenos Airesu osvojila dve zlati medalji. Eno v

15 najljubši kategoriji, to je v prostem programu, drugo pa v kombinaciji. Poletova športnica je v prostem programu prekosila vse druge kotalkarice, saj so sodniki ocenili njeno umetniško plat izvedbe kar s petimi deseticami, obenem pa so visoko ocenili tudi tehnično stran programa. V nastopu je Romanova vrhunsko izpeljala kar pet trojnih skokov in en spektakularni dvojni axel. Tanja Romano se je tako pri dvajsetih letih povzpela na vrh umetnostnega kotalkanja; pred njo pa se sedaj odpira obdobje slastnejših zmag.

ČETRTEK, 27. NOVEMBER 2003

S 3. STRANI

Više ko greš...

Ta človek je imel hudiča v sebi, vsakič ko se ga je hotel znebiti, ga je sublimiral v literarnem biseru. Nadaljeval bom z Levom Tolstojem, zaradi njegovih miselnih širjav in opisov karakterjev, ne morem pa mimo Heinricha Bölla, Virginie Woolf, Jamesa Joycea, Ernesta Sabata, pa še Ernesta Hemingwaya, Johna Steinbecka, Williama Faulknerja, Jorgeja Amada, Gabriela Garcie Marqueza, pa tudi našega Vladimirja Bartola. Kaj pa klasiki Thomas Mann, Marcel Proust, Hermann Hesse, ki jih obožujem, ker so mi darovali resnično potovanje v svojo in tako posredno tudi v mojo lastno notranjost? In še Louis-Ferdinand Celine, Jean Paul Sartre, Albert Camus, pa Jorge Borges, Jack London, Miguel de Cervantes, Gustave Flaubert, Nikolaj Vasiljevič Gogolj, Franz Kafka, Edgar Allan Poe, Oscar Wilde in tisti strahoviti genij, ki je videl do dna človekovo dušo in dlje, William Shakespeare? In kako naj pozabim na take avtorje, kot so Joseph Roth, Cesare Pavese, Vasco Pratolini, Luis Sepulveda... Vedno sem v zadregi, ko me vprašajo po mojih najljubših knjigah in avtorjih, ker jih je enostavno preveč.

S filmskimi režiserji je ne-

koliko drugače. Tu imam neke točne preference, na svoj vrh pa bi dal Stanleya Kubricka, ki je izročil nesmrtnosti šest najst filmov-biserov. Fascinira me nadalje Fassbinderjeva izzivalnost, Antonionijsva nekomunikativnost, Wellesova samota, Rossellinijeva trpka neposrednost, Fordovi opisi ameriških prerij in Chaplinova grenka ironija. Glede na to pa, da sta moja najljubša filma Un mercoledì da leoni, torej Velika sredi, in Pat Garrett and Billy the Kid, sveda ne moreta izostati John Milius in Sam Peckinpach.

Pisanje knjige je potovanje v najglobljo notranjost človekove duše. Vzpon na osem tisočakov pa je potovanje na vrh sveta. Kaj Vas povezuje na ti dve izkušnji?

Mislím, da sta si izkušnji v vsej svoji navidezni zunanji oddaljenosti po svoje zelo podobni. Ko greš na osem tisočakov, se poglabljaš vase. Više ko greš, bolj si sam, saj bolj drezaš vase. Kar naenkrat obmokneš in misel, ki je prej bila odprta navzven, se obrne navznoter. Notranji faktor postane premočen in pregazi zunanje. Zato si v tistih krajih v bistvu vedno sam, ker ti ne more nihče resnično pomagati. Če pa si sam, pome-

ni, da so tvoji edini spremljevalci tvoja notranjost, tvoje misli, tvoja duša.

Mislím, da ste se med svojimi popotovanji večkrat znašli sami, ko ni bilo drugih sopotnikov in sočloveka zraven Vas: ali ste se v takih slučajih včasih bali molka in tišine?

Človek, ki ne zna biti sam, ne zna biti niti z drugimi. To sem izkusil na lastni koži, zato sem večkrat rad sam. Navsezadnje je pisateljstvo izrazito samotarsko opravilo, tako samotarsko, da se večkrat spremeni v shizofreno. Saj poznamo primere pisateljev, ki so sanjali in govorili samo s protagonisti svojih romanov, se z njimi pričakali in delali načrte.

Nekakšno obliko subliminalne samote pa smo hoteli na odpravi preveriti sami udeleženci, ko smo šli na goro brez višinskih nosačev, brez kisika, brez zdravnika in z minimalno opremo. Hoteli smo se preizkusiti in bili pri tem nekoliko bolj sami od drugih.

Sicer pa si ti hotel vedeti nekaj o tisti zunanji samoti, ki še pomeni alarmni zvonec pred nevarnostjo. Naj ne zveni domišljavo, toda ne bojim se ne nevarnosti ne samote.

Občasno si ju tudi želim, da preverim svoje sposobnosti. Kot takrat, ko hočeš biti nekaj dni sam s seboj, da se vprašaš, kako naprej s svojim življenjem. Jaz to preverjanje, imenujmo ga tako, rad opravi v ekstremnih pogojih, ker mi to po značaju najbolj ustreza. Spet gre za nekakšen izziv. Pač hočem vedeti, če sem ali nisem sposoben, da izvedem zadani načrt. Tu moram dodati oklepaj. Mislím, da bi morali vsi ljudje stalno sanjati, ker nam to edino pomaga živeti. Vendar pa ne smemo nikoli sanj postaviti tako visoko, da jih ne bi mogli uresničiti. Ker tedaj nastopi frustracija, ki izhaja iz utvare in ne iz sanje same. Če pa nisi sposoben uresničiti načrtovanih sanj, torej svojih globljih ciljev, potem pa raje svoje načrte zmanjšaj na minimum, da vsaj ne bo razočaranj in bliskovitih padcev na trda tla, od katerih se zlepa ne poberš.

S 12. STRANI

Škrbina...

Izrekel pa se je tudi proti nekaterim poskusom revizije zgodovine in razmišljal o današnjem težkem položaju zaradi terorizma in vojnega nasilja.

Veteran ameriške posebne

službe OSS Bob Plan iz Trsta se je padalcev spomnil kot velikih slovenskih patriotov.

Bivši padalec Ivo Božič pa je ob koncu ponovno poudaril njihove zasluge za osvoboditev Primorske in zahteval odgovor oblasti na vprašanje, kje ležijo pobiti tovariši.

Vence so položili preživeli padalci, Društvo TIGR Primorske, Zveza združenj borcev, John Earle za Special Forces Club in Bob Plan.

OKROGLA MIZA

Ker je marca letos minilo 60 let od spusta prvih šestih padalcev, sta vaška skupnost Škrbina in občina Komen predproslavo v soboto, 8. novembra, priredili v bivši šoli v Škrbini javni pogovor na temo Spomenik za padalce.

Po pozdravu predsednika vaške skupnosti Borisa Pipana in komenskega župana Uroša Slamiča je pred dvorano, ki je bila polna zelo pozornega občinstva, spregovoril tržaški časnikar Ivo Jevnikar, ki že dolgo raziskuje, kot je sam dejal, “junaško in tragično zgodbo” primorskih padalcev in o njej objavlja pričevanja ter dokumente v tržaški Mladiki. Orisal je nastanek in usodo slovenskih padalskih skupin v Egiptu in Palestini ter ju umestil v takratno dogajanje.

Na podlagi doslej preve-

rjenih podatkov, ki se ne skladajo povsem s tistimi, ki so bili prejšnja leta že objavljeni oz. so vklesani na spomeniku v Škrbini ali pa zapisani v utemeljitvi častnega znaka svobode Republike Slovenije za padalce, je povedal, da je britanska služba SOE dejansko poslala z Bližnjega vzhoda na teren 6, služba ISLD pa 21 Slovencev. Izmed 27 fantov in mož jih je 10 preživelo vojno (vsaj o enem izmed njih pa svojci dvomijo, da je res umrl naravne smrti), 2 sta padla v boju, 1 zaradi nesreče med vojno (mina), 1 so ubili srbski, 1 pa slovenski četniki, kar 12 pa jih je neznano kako, kje in točno kdaj proti koncu vojne ali v prvi zimi po njej pokončala OZNA.

Na večeru se je ponudila redka priložnost, da so svoje zanimive spomine pripovedovali trije izmed štirih še živih padalcev: Ivo Božič z Mosta na Soči, Stanko Simčič iz Bilj in Ciril Kobal iz Kopra (četrti, Vencelj Ferjančič iz Idrije, živi v Argentini). Obudili so tudi spomin na padle in pobite tovariše ter podali svoje ocene dogodkov. Pri okrogli mizi pa sta se kratko oglasila tudi že omenjena zaveznika veterana in medvojna padalca, bivši pripadnik SOE John Earle in bivši pripadnik OSS Bob Plan.

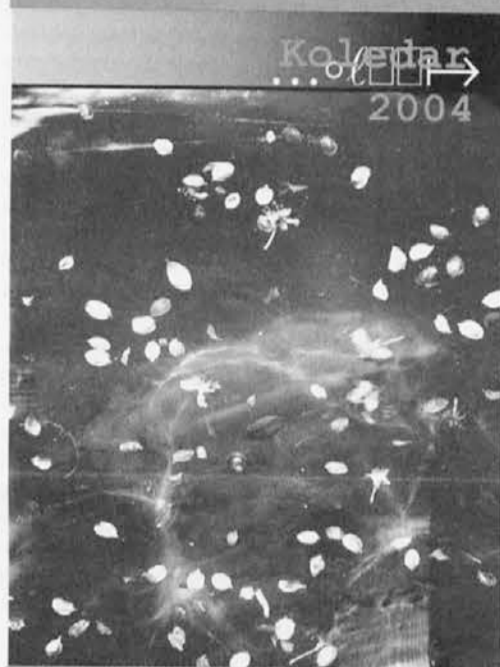
KNJIŽNI DAR 2

goriška
mohorjeva
družba

0

0

4

Koledar
2004

KOLEDAR 2004
ZVESTI ZAPISOVALEC
POMEMBNIH DOGODKOV
MED NAŠIMI LJUDMI,
DELOVANJA NAŠIH DRUŠTEV
IN DRUŽBENEGA DOGAJANJA

le šepet je,
ki ga slišimo
o njem

lida turk

LIDA TURK
LE ŠEPET JE,
KI GA SLIŠIMO O NJEM
ZBIRKA ČRTIC, V KATERIH AVTORICA
PODOŽIVLJA SPOMINE NA DRAGE
OSEBE IN OKOLIŠČINE

ADRIJAN RUSTJA
RODIL SEM SE V SOBOTO
14. KNJIGA NAŠIH KORENIN
VSEBUJE AVTOBIOGRAFSKE
ZAPISKE IZ GLEDALIŠKEGA
ŽIVLJENJA

ZORKO SIMČIČ
TRIJE MUZIKANTJE ALI
POVRATEK LEPE VIDE
ALEGORIJA O USODI SLOVENSTVA
V ZDOMSTVU IN NEPOSREDNO
V NAŠEM ZAMEJSTVU

Zorko Simčič
TRIJE MUZIKANTJE
ALI
POVRATEK LEPE VIDE

